

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 18. november 2022
(OR. en)

14973/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0379(COD)

TELECOM 474
DIGIT 214
CYBER 375
CODEC 1778
IA 193

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	18. november 2022
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 720 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 720 final.

Lisatud: COM(2022) 720 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.11.2022
COM(2022) 720 final

2022/0379 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme
tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)**

{SEC(2022) 720 final} - {SWD(2022) 720 final} - {SWD(2022) 721 final} -
{SWD(2022) 722 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Käesolev seletuskiri on lisatud ettepanekule võtta vastu määrus, millega sätestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus).

Haldusasutuste digiüleminek on üks selle kümnendi põhiprioriteete ja liikmesriigid investeerivad aktiivselt oma haldusasutuste digiteerimisse. Ent kuigi üha rohkem ELi avaliku sektori pakutavaid teenuseid muutuvad digitaalseks, on nende koostalitlusvõime tase endiselt ebapiisav.

Koostalitlusvõime võimaldab organisatsioonidel tegutseda vastastikku kasu toovate eesmärkide saavutamise nimel. See hõlmab organisatsioonide vahel nende toetatavate äriprotsesside kaudu teabe ja teadmiste vahetamist, mis toimub nende võrgu- ja infosüsteemide vahelise andmevahetuse käigus. Koostalitlusvõime tagab, et andmeid on võimalik vahetada sujuvalt.

Ajal, mil on käsil protsesside automatiseerimine ja digitehnoloogia kasutamisest saab haldusasutuste töö osa, on oluline, et haldusasutused oleksid jätkuvalt suutelised üksteisega suhtlema. Selle saavutamisel on tähtis element koostalitlusvõime. Koostalitlusvõimet ei ole võimalik tagada üksnes tehniliste vahenditega. Selleks on vaja erinevate organisatsioonide vahel sõlmitud kokkuleppeid ja sisse seatud protsesse, kooskõlastatud andmekirjeldusi, andmete vahetamist võimaldavaid õigusakte ja pikaajalist struktureeritud koostööd. Avaliku sektori digitaalsete teenuste kõrgetasemeline koostalitlusvõime on digitaalse ühtse turu jaoks väga oluline.

COVID-19 pandeemia ajal saadud kogemused on näidanud, et koostalitluslahendused aitavad tagada, et liidu kodanikud saavad kasutada aluslepingutes sätestatud vaba liikumise õigust. Samuti on avaliku sektori koostalitlusvõime avaldanud olulist mõju aluslepingutes sätestatud õigusele kaupade ja teenuste vabale liikumisele, kuna koormavad haldusmenetlused võivad tekitada märkimisväärsed tõkkeid, eriti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd).

Koostalitlusvõime on tähtis ka liidu ja liikmesriikide ees seisvate üha suuremate küberturvalisuse riskide maandamiseks. Haldusasutused on pidevalt küberrünnakute sihtmärgid.

Seepärast ei ole koostalitlusvõime üksnes tehniline küsimus, vaid nõuab tegutsemist mitmes valdkonnas. Muu hulgas on vaja

- tagada, et õigusraamistik, mille alusel erinevad organisatsioonid tegutsevad, ei takista avalike teenuste sujuvat pakkumist liikmesriikides ja liikmesriikide vahel (õiguslik koostalitlusvõime);
- kõigil valitsemistasanditel tõhusalt koordineerida avaliku sektori asutuste tegevust avalike teenuste pakumisel (organisatsiooniline koostalitlusvõime) ning

- tagada, et vahetatud andmete ja teabe vorming ja tähendus säilivad ning et andmetest ja teabest saadakse pooltevahelises suhtluses aru (semantiline koostalitlusvõime).

Avaliku sektori optimaalne koostalitlusvõime tähendab kõrgel tasemel koostalitlusvõimet, mis võimaldab tõhusamat ja turvalisemat andmevahetust avalike teenuste sujuvaks pakkumiseks. Madalal tasemel koostalitlusvõime põhjustab kodanikele ja ettevõtjatele tarbetut halduskoormust ning suurendab haldusasutuste kulusid. Avaliku sektori koostalitlusvõime parandamisega luuakse märkimisväärsed võimalused innovatsiooniks ja paremaks planeerimiseks (nt kriisiolukorras) ning suurendatakse ELi tehnoloogilist suveräänsust. Ideaalsel tasemel koostalitlusvõime peaks tagama selge ja stabiilse keskkonna mitmesuguste koostalitluslahenduste väljatöötamiseks.

Piiriülese koostalitlusvõime reguleerimine on **digitaalse ühtse turu kõigi aspektide edasiarendamise ja väljakujundamise põhiline eeltingimus**.

Algatuse erieesmärgid on järgmised:

1. tagada järjekindel ja inimkeskne ELi lähenemisviis koostalitlusvõimele alates poliitika kujundamisest kuni poliitika rakendamiseni;
2. luua koostalitlusvõime juhtimise struktuur, millel on selge volitus leppida kokku ühistes koostalitluslahendustes (nt raamistikud, avatud spetsifikatsioonid, avatud standardid, rakendused, suunised), et võimaldada kõigi tasandite ja sektorite haldusasutustel, aga ka erasektori sidusrühmadel, koos töötada;
3. luua ühiselt ELi avaliku sektori jaoks koostalitluslahenduste ökosüsteem, et ELi kõigi tasandite haldusasutused ja muud sidusrühmad saaksid neisse lahendustesse oma osa anda ja neid taaskasutada, teha koos uuendusi ja luua avalikku väärtust.

Liikmesriigid ise on palunud vajadustel ja koostööl põhinevat sidusat ja koostoimelist lähenemisviisi, mida rakendada poliitika elluviimisel, pidades silmas asjaomase regulatiivse keskkonna laienemist. Näitena võib tuua ühtse digivärava (mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1724¹ ning millega luuakse andmete ühekordse küsimise põhimõttele rajatud tehniline süsteem, mille kaudu liikmesriigid hakkavad vahetama olulisi tõendeid) ning digiidentiteeti käsitleva õigusraamistiku arendamise,² millega luuakse raamistik riiklike e-identimise süsteemide või loodavate andmeruumide³ koostalitlusvõime tagamiseks. Andmete ühekordse küsimise põhimõttele rajatud tehniline süsteem on esimene avalike teenuste vaheline sektoriülene andmeruum, mis põhineb terviklikul konkreetsete koostalitluseeskirjade kogumil.

Kuna ELi avaliku sektori koostalitlus tähendab erinevate asutuste koostööd ühise eesmärgi nimel, saab ühist lähenemisviisi koostalitlusvõimele rakendada üksnes paindlikus, ent samas

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1–38).

² Vt ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega (COM(2021) 281 final).

³ Andmeruume käsitlevad horisontaalsed eeskirjad on kavandatud ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (andmemäärus) (COM(2022) 68 final), ning ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa andmehalduse kohta (andmehaldust käsitlev õigusakt) (COM(2020) 767 final).

ühtses raamistikus, austades igati subsidiaarsuse põhimõtet, ja tugevdatud mitmetasandilise valitsemise kaudu.

Liikmesriikide kogemused on näidanud, et kui luua koostalitlusvõime raamistikele õiguslik alus, arenevad need raamistikud järjekindlaks ja sidusaks võrdlusaluseks, mis tõstab koostalitlusvõime poliitikavalikute kaalumisel kesksele kohale. Näiteks ettepanekuga võtta vastu Euroopa koostalitlusvõime raamistik arukate linnade ja kogukondade jaoks (EIF4SCC⁴) püütakse anda suuniseid koostalitlusvõime suhtes rakendatava kohaliku ja piirkondliku lähenemisviisi kohta, mis täiendab Euroopa koostalitlusvõime raamistiku üldist lähenemisviisi.

Käesoleva ettepanekuga nähakse ette selge juhtimismudel, mida toetavad liikmesriigid ja ELi institutsioonid, ent antakse samal ajal sidusrühmadele võimalus väljendada sujuvate protsesside raames oma seisukohti ja muret ning anda niiviisi oma osa ühiste koostalitluslahenduste väljatöötamisse. Tõhusa koostalitlusvõime poliitikaga, mis on avatud, turvaline ja kaasav ning toetab tulemuste rakendamist, koondataks peamised algatused uuenduslikku koostööpõhisesse struktuuri.

Käesoleva ettepanekuga nähakse ette Euroopa koostalitlusvõime raamistiku arendamine. Selles raamistikus rõhutatakse, et oluline on arvesse võtta kõiki koostalitluse tasandeid – tehnilist, semantilist, organisatsioonilist ja õiguslikku – ning rakendada juhtimisel terviklikku lähenemisviisi. Euroopa koostalitlusvõime raamistik loodi 2004. aastal. Selle viimane versioon avaldati 2. lisana komisjoni teatisele Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa koostalitlusvõime raamistik. Rakendusstrateegia“ (COM(2017) 134 final). Raamistiku rakendamist liikmesriigi tasandil jälgib riikide koostalitlusvõime raamistike vaatluskeskus.

Peale selle luuakse käesoleva ettepanekuga võimalused arendada vajalikke koostalitlusvõime ja seonduvate lahendustega seotud teadmisi, eelkõige väljaspool IT-ekspertide ringkonda. Teabevahetus ja koostöö on koostalitluse keskse tähtsusega osad. Seepärast on tähtis luua usaldusväärse teabevahetuse toetamiseks ühtne kontaktpunkt – Koostalitleva Euroopa portaal.

Avaliku sektori piiriülest koostalitlusvõimet reguleerides tuleks keskenduda avalike huvide kaitsele kasutajakesksete ja avatud lahenduste rakendamisel. Koostalitluslahenduste rakendamist toetab avatud lähtekood. See võimaldab kasutajatel hinnata ja kontrollida lahenduste koostalitlusvõimet ja turvalisust, mille tulemusena saavad kasutajad sõltumatult ja iseseisvalt hallata oma taristuid ilma väliste piiranguteta. Lisaks maandab see küberturvalisuse riske ja vähendab seotuse efekti, millega tegelemiseks saab rakendada liikmesriikide vahel koordineeritud lähenemisviisi. Samuti tagab see parima investeringutasuvuse avaliku sektori vahendite kulutamisel, võimaldades arendada edasi ja täiustada olemasolevaid lahendusi, selle asemel et alustada nullist. Avatud lähtekoodi strateegiate rakendamisel on positiivne ülekanduv mõju innovatsiooni tõhususele ja liidule⁵. Avatud lähtekood ja avatud standardid üheskoos võimaldavad koostalitlusvõimet. Sellega seoses on eriti tähtis asjakohaste litsentside

⁴ <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/f69284c4-eacb-11eb-93a8-01aa75ed71a1>.

⁵ Hinnangute kohaselt investeerisid ELis asuvad ettevõtjad avatud lähtekoodiga tarkvarasse miljard eurot (2018. aastal kogutud andmed), mis tõi Euroopa majandusse 65–95 miljardit eurot. Blind, K., Pätsch, S., Muto, S., *et al.*, „The impact of open source software and hardware on technological independence, competitiveness and innovation in the EU economy: final study report“, Euroopa Komisjoni sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2759/430161>.

küsimus. Euroopa Liidu tarkvara vaba kasutuse litsentsi (avatud lähtekoodi standardlitsents) praegune versioon (versioon 1.2) võeti vastu komisjoni rakendusotsusega (EL) 2017/863.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Avaliku sektori koostalitlusvõime ei ole praegu üldiste siduvate ELi õigusnormidega hõlmatud. Samas on mittesiduv Euroopa koostalitlusvõime raamistik olnud alates 2010. aastast ELi koostalitlusvõime poliitika osa. Selle raamistiku viimane versioon võeti vastu komisjoni 2017. aasta teatisega⁶. Raamistiku rakendamist on toetanud ja toetavad ka tulevikus mitmesugused rahastamisvahendid, nagu ISA² programm ja nüüd ka programm „Digitaalne Euroopa“⁷. Vajadust võtta kõnealuses valdkonnas jõulisemaid meetmeid on tunnistanud ja konkreetsetest meetmetest on teatatud mitmes komisjoni teatises, sealhulgas teatistes „Euroopa digituleviku kujundamine“⁸, „Euroopa andmestrategie“⁹, „Ühtse turu tõkete tuvastamine ja kõrvaldamine“¹⁰ ning „Õigusemõistmise digipööre Euroopa Liidus. Võimalusterohked töövahendid“¹¹. Käesoleva ettepanekuga rakendatakse ka poliitilist volitust, mille andis Euroopa Ülemkogu, kes nõudis koostalitlusvõime raamistiku tugevdamist¹². Käesolev algatus kuulub komisjoni 2022. aasta tööprogrammi (REFITi algatusi hõlmav lisa)¹³. Selleks, et tagada kooskõla varem kasutatud lähenemisviisiga, tugineb ettepanek hindamistele, kus on olnud vaatluse all mittesiduv Euroopa koostalitlusvõime raamistik¹⁴ ja ISA² programm¹⁵.

Peale selle toimub kiire areng laiemas digitaalsete avalike teenuste poliitikavaldkonnas. Näiteks on vastu võetud ühtse digivärava määrus,¹⁶ avaandmete direktiiv¹⁷ ja andmehalduse määrus¹⁸ ning liidu seadusandja arutab praegu uusi

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa koostalitlusvõime raamistik. Rakendusstrateegia“ (COM(2017) 134 final).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).

⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020) 67 final).

⁹ Komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa andmestrategie“ (COM(2020) 66 final).

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu tõkete tuvastamine ja kõrvaldamine“ (COM(2020) 93 final).

¹¹ Komisjoni teatis „Õigusemõistmise digipööre Euroopa Liidus. Võimalusterohked töövahendid“ (COM(2020) 710 final).

¹² Nõukogu peasekretariaadi teatis delegatsioonidele Euroopa Ülemkogu 1.–2. oktoobri 2020. aasta erakorralise kohtumise järelduste kohta (EUCO 13/20).

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Komisjoni tööprogramm 2022. Muudame Euroopa üheskoos tugevamaks“ (COM(2021) 645 final).

¹⁴ Üksikasjalik teave hindamisprotsessi kohta ja tulemused koos tõenditega on saadaval komisjoni talituste töödokumendis SWD(2022) 720 final.

¹⁵ Komisjoni talitluste töödokument „Final evaluation of the ISA² programme“ (SWD(2021) 965 final), mis on lisatud komisjoni aruandele Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ISA² programmi lõpphindamise tulemused“ (COM(2021) 965 final).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (EMP's kohaldatav tekst) (PE/41/2018/REV/2).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (PE/28/2019/REV/1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (PE/85/2021/REV/1).

seadusandlikke ettepanekuid, näiteks Euroopa digiidentiteedi määruse¹⁹ ja andmemääruse²⁰ kohta. Kuna neis poliitikaalgatustes juba käsitletakse digimajanduse ja koostalitlusvõime erinevaid aspekte, on kavandatud Koostalitleva Euroopa määruse eesmärk hõlbustada nende algatuste avalike teenuste vaatenurgast oluliste osade koostalitluslikku rakendamist, seades sisse pideva struktureeritud koostöö avaliku sektori piiriülese koostalitlusvõime valdkonnas.

Kuigi mõni neist poliitikaalgatustest sisaldab sätteid, mis on asjakohased avalike teenuste pakkumisel (nt avaliku sektori kaitstud andmete taaskasutamise eeskirjad, mis on sätestatud andmehalduse määruses), ei ole nendega loodud terviklikku koostalitlusvõime raamistikku võrgu- ja infosüsteemide jaoks, mida kasutatakse liidus avalike teenuste pakkumiseks või haldamiseks. Liikmesriigid ning ELi institutsioonid, asutused ja organid kui avalike teenuste jaoks võrgu- ja infosüsteemide pakkujad lepivad koostalitluslahendustes kokku spetsiaalse juhtimisorgani (Koostalitleva Euroopa nõukoja) kaudu. Saavutatud üksmeel võib kiirendada ja toetada rakendamist, eriti muude digitaalpoliitika meetmete elluviimist, tagades erinevate rakendusmeetmete koostalitlusvõime. Peale selle tagab Koostalitleva Euroopa kogukond asjaomaste sidusrühmade tegevuse koordineerimise ja koostöö piiri- ja sektoriülese koostalitlusvõime edendamisel. Koostalitleva Euroopa portaalist saab ühtne kontaktpunkt asjaomaste võrgu- ja infosüsteemide koostalitlusvõimega seotud teabe jaoks ning ELi-üleses strateegilises Koostalitleva Euroopa tegevuskavas esitatakse soovitusel edasiste täiustuste tegemiseks, sealhulgas koordineeritud tugimeetmed.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Vaja on luua seos kõigi avaliku sektori võrgu- ja infosüsteemide spetsifikatsioonide vahel, mille kasutamine on liidu õigusnormidest tulenevalt kohustuslik. Rakendusasutustel ei ole alati lihtne leida nõuete kõige uuemat versiooni masinloetavas vormingus. Ühtne kontaktpunkt ja selged eeskirjad sellise teabe metaandmete kohta peaksid aitama avaliku sektori asutustel tagada, et nende digiteenuste taristud vastavad kehtivatele ja tulevastele eeskirjadele. See on veel üks viis, kuidas käesolev ettepanek aitab integreerida ELi eri sektorites rakendatavat poliitikat ja edendada selle sidusat elluviimist.

Tulenevalt koostalitlusvõime sektoriülesest laadist püütakse ettepanekuga hõlbustada valdkondliku poliitika digitaalset rakendamist. Ettepanekuga soovitakse vältida koostalitlusvõimet käsitlevate siduvate nõuete vastuolu sektoripõhiste poliitikameetmetega, millega kehtestatakse nõuded avalike teenuste pakkumisel kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide jaoks, ja vastupidi. Koostalitlusvõime hindamise eesmärk on edendada koostalitluslahenduste kasutamist tulevastes poliitikameetmetes ning parandada kooskõla kavandatavate ja muude poliitikameetmetega, eelkõige nende meetmete üldist digitaalset elluviimist.

Avalike teenuste pakkumiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide koostalitlusvõime on tähtis ka selleks, et saavutada avaliku sektoriga seotud eesmärgid, mis on määratud komisjoni teatises „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“²¹. Ehkki avalike teenuste pakkumist võib olla võimalik muuta täielikult veebipõhiseks ka lahendustega,

¹⁹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega (COM(2021) 281 final).

²⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (andmemäärus) (COM(2022) 68 final).

²¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021) 118 final).

mis ei ole koostalitlusvõimelised, aitavad koostalitluslahendused haldusasutustel saavutada see eesmärk tõhusamalt ja tulemuslikumalt. Sama kehtib sektoripõhiste eesmärkide puhul, näiteks tervishoiu valdkonnas. Samuti aitavad käesoleva määruse alusel kogutavad andmed kaasa asjaomasele järelevalvele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikkel 172.

ELi toimimise lepingu artiklis 170 on sätestatud, et selleks, et aidata saavutada ELi toimimise lepingu artiklites 26 ja 174 osutatud eesmärgid ning võimaldada ELi kodanikel, ettevõtjatel ning piirkondlikel ja kohalikel kogukondadel saada täit kasu sisepiirideta ala rajamisest, peaks EL aitama luua ja arendada üleeuroopalisi võrke, eelkõige telekommunikatsiooni valdkonnas. Avatud ja konkurentsile rajatud turgude süsteemi raames on Euroopa Liidu meetmete eesmärk toetada riiklike võrkude omavahelist ühendamist ja piiriülest koostalitlust ning parandada juurdepääsu sellistele võrkudele.

Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 171 lõikele 1 sätestab liit suunised, teeb kindlaks ühist huvi pakkuvad projektid ja rakendab mis tahes meetmeid, mida on vaja üleeuroopaliste võrkude koostalitlusvõime tagamiseks. Vastavalt artikli 171 lõikele 2 kooskõlastavad liikmesriigid koostöös komisjoniga omavahel riigi tasandil järgitavat poliitikat, millel võib olla oluline mõju üleeuroopaliste võrkude rajamise eesmärgi saavutamisele, ning komisjon võib tihedas koostöös liikmesriikidega teha kasulikke algatusi sellise kooskõlastamise edendamiseks.

Selle ettepaneku eesmärk on töötada välja sidus ja inimkeskne lähenemisviis avalike teenuste pakkumisel kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülesele koostalitlusvõimele alates poliitika kujundamisest kuni poliitika rakendamiseni ning luua selge juhtimisstruktuur, et optimeerida ühiseid koostalitlusvõime raamistikke, lahendusi, suuniseid ja spetsifikatsioone seoses digitaalsete avalike teenuste piiriülese pakkumisega.

Avaliku sektori koostalitlusvõime parandamiseks võetavad ELi meetmed – juhtimisstruktuuri loomine, et suunata ELi avalikus sektoris avalike teenuste pakkumiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülesele koostalitlusvõime arendamist – aitab ühtset turgu veelgi enam integreerida, kuna sellega kaotatakse tõkked, mis takistavad teabevahetust ELis, ning edendatakse majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. ELi toimimise lepingu alusel (artikkel 170) võib EL selleks näha ette asjakohased sätted telekommunikatsioonitaristu valdkonnas üleeuroopaliste võrkude rajamiseks ja arendamiseks.

EL on kasutanud seda õiguslikku alust ja selle eelkäijat alates 1994. aastast, et luua rahastamisprogrammid, millega toetada haldusasutuste ja ettevõtete koostalitluslahenduste väljatöötamist ja levitamist ning piiriüleste digiteenuste taristu sisseadmist²². Euroopa Liidu Kohus on kinnitanud, et ELi meetmed, mis aitavad kaasa telemaatilisele andmevahetusele

²² Neist viimased on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2015/2240, millega luuakse Euroopa haldusasutuste, ettevõtete ja kodanike jaoks koostalitlusvõime alaste lahenduste ja ühiste raamistike programm (ISA² programm) kui avaliku sektori ajakohastamise vahend, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrusega (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240.

ühenduse haldusasutuste vahel, kuuluvad EÜ asutamislepingu artikli 129 alusel üleeuroopaliste telekommunikatsioonivõrkude valdkonda²³.

Seepärast on ELi toimimise lepingu artikkel 172 asjakohane õiguslik alus ELi meetmetele, millega edendatakse võrgu- ja infosüsteemide piiriülest koostalitlusvõimet.

Selleks, et aidata rajada ja arendada üleeuroopalisi võrke avaliku sektori asutuste pakutavate digitaalsete avalike teenuste jaoks, tuleb luua ELi tasandil uus koordineerimissüsteem, kus on selged rollid ja volitused.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt tuleks ELi tasandil võtta meetmeid üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda kavandatud eesmärgi piisaval määral saavutada ning kui neid saab kavandatava meetme ulatuse või mõju tõttu paremini saavutada ELi tasandil. Peale selle peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga.

Liikmesriigid ei suuda üksi tegutsedes ellu viia meetmeid, mis toetavad avaliku sektori piiriülest koostalitlust kõikjal ELis, ja nende meetmete puhul on vajalik ELi tasandil koordineerimine. ELi-ülese struktureeritud koostöö arendamine, millega toetatakse avaliku sektori koostalitlust, on oma laadilt ülesanne, mis tuleb täita ELi tasandil.

- **Proportsionaalsus**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesoleva ettepaneku meetmed kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada aluslepingute eesmärgid (ühtse turu arendamine ja väljakujundamine). Ettepanekus käsitletakse koostalitlusvõimeliste avalike teenustega seotud olemasolevaid tõkkeid ELis. Sellega nähakse ette õigusraamistik soovitud avatud koostalitluslahenduste ja üldisemalt digiriigi tehnoloogia (GovTech) jagamiseks ja taaskasutamiseks, et paremini toetada asjaomaste taristute omavahelist ühendamist. Ettepanekuga luuakse ka koostööraamistik, mis võimaldab asjaomastel avaliku sektori asutustel ja eri sektoritel koordineerida oma tegevust ELi tasandil. See tugineb erinevates avaliku sektori asutustes ja valdkondades viimastel aastatel välja töötatud ja osaliselt rakendatud lahendustele, näiteks Euroopa koostalitlusvõime raamistikule.

Lühemas perspektiivis toob käesolev ettepanek komisjonile kaasa kulud seoses sellega, et tuleb luua mehhanism ELi ja liikmesriikide haldusasutuste vahelise struktureeritud koostöö jaoks. Pikemas perspektiivis tekivad komisjonil kulud seoses koostalitlusvõime juhtimise

²³ Kohtuasi C-22/96, Euroopa Parlament vs. Euroopa Liidu Nõukogu, ECLI:EU:C:1998:258. Euroopa Kohus leidis järgmist: „[---] vaidlustatud otsuse teatavad aspektid on seotud võrkude koostalitlusvõimega artikli 129 lõike 1 teise taande tähenduses. Esiteks [---] on selle otsuse preambulis rõhutatud vajadust tagada riiklike telemaatiliste süsteemide koostalitlusvõime. Teiseks [---] on vaidlustatud otsuses öeldud, et artikliga 4 ette nähtud erimenetus on kohaldatav „selliste ühiste eeskirjade ja menethuste vastuvõtmisel, millega tagatakse tehniline ja halduslik koostalitlusvõime“. Peale selle, vastavalt artikli 5 lõikele 1 kuuluvad meetmete hulka, mida ühenduse toetus võib hõlmata, eelkõige meetmed, mis on seotud koostalitlusvõimega. Koostalitlusvõimet on nimetatud ühe artikli 5 lõikes 2 sätestatud raamtingimuseks. Ehkki haldusasutuste vaheliste üleeuroopaliste telekommunikatsioonivõrkude rajamine ja arendamine hõlmab riigisiseste võrkude omavahelist ühendamist ja koostalitlust ja juurdepääsu nendele võrkudele, on vaidlustatud otsuse sisust näha, et otsus hõlmab meetmeid, mis kuuluvad artikli 129c lõike 1 teise taande kohaldamisalasse.“ (punktid 35–36).

hõlbustamisega ning suuniste ja ühiste lahenduste väljatöötamisega. Kulud tekivad ka liikmesriikidel. Need on seotud ühiste koostalitluslahenduste väljatöötamise ja rakendamisega suuniste ja vahendite toel, mille kasutamist hõlbustab koostöömehhanism. Need kulud korvab pikemas perspektiivis kasu, mida toob paranenud koostöö ning avalike teenustega seotud ühiste koostalitlusmeetmete väljatöötamine, rakendamine ja taaskasutamine, mis vähendab topelttööd ja tarbetut koormust.

Selleks et viia miinimumini koormus, mida põhjustab nõutav aruandlus, tugineb järelevalve nii palju kui võimalik olemasolevatele aruandluskanalitele ja -taristule ning automatiseeritud andmeotsingule.

Ettevõtjate ja kodanike jaoks vähendab ettepanek tõenäoliselt haldusasutustega suhtlemise kulusid ja ELis ettevõtlusega tegelemise kulusid.

- **Vahendi valik**

ELis avaliku sektori piiriülese koostalitlusvõime raamistiku loomiseks peetakse kõige asjakohasemaks õiguslikuks vahendiks määrust. Määrus, mis on ELi toimimise lepingu artikli 288 alusel vahetult kohaldatav, tagab suurema õiguskindluse, kuna sellega kehtestatakse ühtlustatud kogum põhieeskirju, millega aidatakse kaasa ühtse turu toimimisele. Määrusega luuakse ka struktureeritud koostöö mehhanism.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangus tuginetakse muu hulgas Euroopa koostalitlusvõime raamistiku hindamisele, mis toimus paralleelselt käesoleva ettepaneku koostamisega ja mille tulemused avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga²⁴. Selle hindamise peamine järeldus oli see, et piiriülest koostalitlusvõimet on võimalik saavutada tõhusamalt ja tulemuslikumalt ELi meetmetega kui ainuüksi riiklike või piirkondlike meetmetega. Mõnda Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga seotud soovitus on liikmesriikides sisuliselt juba rakendatud. Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga kooskõlas olevate riiklike koostalitlusvõime raamistike loomise kulud on eeldatavasti suhteliselt väikesed. Samas ei toeta kehtiv Euroopa koostalitlusvõime raamistik piisavalt Euroopa koostalitlusvõimeliste digitaalsete avalike teenuste rakendamist praktikas. Raamistiku paremini rakendatavaks muutmise jaoks on vaja uut mehhanismi. Mõjuhindangus rõhutatakse eelkõige vajadust i) parandada koostalitlusvõime juhtimist ELis, ii) kehtestada rohkem ühiseid, vahest ka siduvaid eeskirju ning iii) viia eeskätt ELi poliitika ja rahastamisprogrammid paremini vastavusse Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Konsultatsiooniprotsessist ja selle põhijäreldustest, millele tugineb käesolev ettepanek, on antud kokkuvõtlik ülevaade Koostalitleva Euroopa määruse ettepanekule lisatud mõjuhindangu 2. lisas. Konsulteerimine hõlmas avalikku konsultatsiooni ja suunatud veebikonsultatsiooni, seminare mitmesuguste asjakohaste sidusrühmadega ja komisjoni loodud ekspertiisrühmi.

²⁴ SWD(2022) 720 final.

Vastajad pidasid mõjuhinnaus välja toodud konkreetseid eesmärke enamjaolt mõtestatuks, täpsustades, et paljud neist eesmärkidest on omavahel seotud ja neid ei ole võimalik saavutada eraldi.

Sidusrühmad nimetasid mitut lisaeesmärki, nagu eesmärk i) töötada välja konkreetsed standardid ja suunised ning neid propageerida, et suunata haldusasutusi rakendama sisseprojekteeritud koostalitlusvõime põhimõtet; ii) liikuda proaktiivsete ja suveräänsete teenuste poole; iii) suurendada läbipaistvust, kohaldades andmete ühekordse küsimise põhimõtet; iv) luua raamistik, millega tsentraliseeritakse kasutajate teavet, ning v) rõhutada koostalitlusvõime väärtust kodanikuõiguste, kõigi digitaalse kaasamise, mitmekesisuse ja avaliku teabe demokratiseerimise vaatenurgast.

Enamik sidusrühmi nimetas sõnaselgelt vajadust kokkulepitud avatud standardite ja spetsifikatsioonide järele. Mõni rõhutas lisaks vajadust kaasata avalik sektor koordineeritumalt standardiorganisatsioonide tegevusse. Mis puutub vajadusse soodustada kasutajasõbralike, usaldusväärsete ja turvaliste lahenduste väljatöötamise kulude jagamist (sh avaliku ja erasektori sidusrühmade vahel) ning edendada haldusasutustes rakendatavate väljakujunenud ja taaskasutatavate avatud lähtekoodiga koostalitluslahenduste ELi-ülest jagamist ja taaskasutamist, siis olid enamikul sidusrühmadest selle kohta sarnased seisukohad. Nad märkisid ka seda, et selliste lahenduste puhul oleks vaja selgeid suuniseid avatud standardite ja avatud lähtekoodi kasutamise kohta (sh selgeid määratlusi) ning tuleb tagada tehniline abi kõikidel tasanditel (sh asjakohased koolitusressursid).

Peale selle kutsusid sidusrühmad üles muutma koostalitlusvõime poliitika praktilisemaks ja viima selle paremini kooskõlla muu ELi poliitikaga, esitades sellega seoses etalonrakenduste ideed. Neist poliitikaettepanekutele lisatavatest rakendustest oleks näha, kuidas koostalitlusvõimeline rakendus haldustasandil toimib ja kuidas ettepanekuid saab rakendada.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesolev ettepanek koostati koos Euroopa avalike teenuste koostalitlusvõime eksperdirühmaga. Ekspertirühm esitas selle protsessi raames 2021. aasta oktoobris poliitikasoovitused Euroopa järgmise koostalitlusvõime poliitika jaoks²⁵.

Algatusega seotud töö toetamiseks korraldati mitu uuringut, sealhulgas

- Euroopa koostalitlusvõime raamistiku rakendamise hindamist toetav uuring²⁶;
- Euroopa haldusasutuste, ettevõtete ja kodanike jaoks loodud koostalitlusvõime alaste lahenduste programmi (ISA²) lõpphindamist toetav uuring²⁷;
- Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne asukohaandmete alase koostalitlusvõimega kaasneva kasu mõõtmise kohta Euroopa Liidus²⁸.

²⁵ Komisjoni eksperdirühmade ja teiste sarnaste üksuste register (18. oktoober 2021), Euroopa Komisjon, <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=et&groupID=3714>.

²⁶ Euroopa Poliitikauuringute Keskus (2021), „Study supporting the evaluation of the implementation of the EIF“, Euroopa Komisjon, DOI: 10.2799/58201.

²⁷ Euroopa Poliitikauuringute Keskus (2021), „Study supporting the final evaluation of the programme on interoperability solutions for European public administrations, businesses and citizens (ISA²)“, Euroopa Komisjon, DOI: 10.2799/94683.

- **Mõjuhindang**

Õiguskontrollikomitee vaatas käesoleva ettepaneku mõjuhindangu läbi 19. jaanuaril 2022 ja esitas reservatsioonidega positiivse arvamuse. Komisjon võttis märkusi arvesse mõjuhindangu lõplikus versioonis (üksikasjalik teave on saadaval selle 1. lisas).

Mõjuhindangus võrreldakse kolme varianti lisaks lähtestsenaariumile, kus meetmeid ei võeta.

1. variant tähendab Euroopa koostalitlusvõime raamistiku pidevat järkjärgulist arendamist.

2. variandi rakendamisel säilitatakse praegune vabatahtlik raamistik. Selles variandis on kavandatud seadusandlikud meetmed, millega luuakse paindlike volitustega struktureeritud koostöö mehhanism, et tagada kokkulepitud ühiste koostalitluslahenduste pidev arendamine ja hooldamine ning määrata kindlaks ühised katsed ja poliitika rakendamist toetavad suunatud algatused.

Sarnaselt 2. variandile hõlmab 3. variant seadusandlikke meetmeid, kuid kavandatud meetmed on ulatuslikumad. Selles keskendutakse vahetult kohaldatavate Euroopa koostalitlusvõime miinimumnõuete sätestamisele õigusaktis, mida muudetakse rakendusotsustega.

Eeldatava mõju hindamine näitas, et 1. variant ja lähtestsenaarium ei suudaks tulemuslikult kõrvaldada Euroopa koostalitlusvõime raamistiku hindamisel ilmnenu puudusi. Sisaldamata piisavalt koostööstiimuleid, ei täida kumbki variant sidusrühmade, eelkõige liikmesriikide poliitilisi ja tegevusalaseid ootusi. Poliitilise toetuse saavutamise tõenäosus on samamoodi väiksem 3. variandi puhul, kuna see on laia kohaldamisalaga ja subsidiaarsuse vaatenurgast tundlik (nt võttes arvesse ELi ja liikmesriikide olemasolevaid süsteeme). Ehkki vahetult kohaldatavate koostalitlusvõime miinimumnõuete sätestamine liidu õiguses on eeldatavasti tõhus, on tegemist pika menetlusega ning sellega kaasnevad märkimisväärsed rakendamiskulud ja -pingutused. Seepärast eeldatakse, et see ei taga nii tõhusalt paindlikku reageerimist kiiresti muutuvatele tehnoloogilistele ja poliitilistele vajadustele.

Mõjuhindangus on eelistatud stsenaariumina nimetatud 2. varianti. Otsus luua struktureeritud koostöö mehhanism peaks tagama liikmesriikidele stabiilsuse ja (õigusliku) prognoositavuse, mida nad vajavad, võimaldades samal ajal vajalikku paindlikkust, et jätkata ühiste koostalitluslahenduste edasiarendamist, reageerimaks muutuvatele poliitikavajadustele. 2. variandis keskendutakse ka osalusprotsesside arendamisele. Need protsessid on tehnoloogia kiirenenud arengut silmas pidades asjakohasemad. Samuti sekkutakse nendega vähem olemasolevatesse süsteemidesse, kuna koostalitlusvõime (miinimum)nõudeid ei sätestata otseselt õigusaktis (nagu tehtaks 3. variandi rakendamisel). Seni on 3. variandi puhul väiksem tõenäosus, et see poliitilise toetuse saavutab, kuna see on laia kohaldamisalaga ja subsidiaarsuse vaatenurgast tundlik (eriti võttes arvesse ELi ja liikmesriikide olemasolevaid süsteeme). Seepärast eeldatakse, et see ei taga nii tõhusalt paindlikku reageerimist kiiresti muutuvatele tehnoloogilistele ja poliitilistele vajadustele. 2. variandi rakendamisel võidakse jõuda aja jooksul järk-järgult ka 3. variandini.

ELi ühtne piiriülese koostalitlusvõime juhtimine on mõeldud edendama alt-üles koostööd ja ülalt-alla vastutust liikmesriikide peamiste sidusrühmade seas, mille tulemuseks on ühine koostalitluse ökosüsteem. See lihtsustab juba varases etapis poliitika kujundamises ja

²⁸ Ulrich, P., Duch Brown, N., Minghini, M., Kotsev, A., Hernandez Quiros, L., Boguslawski, R., ja Pignatelly, F. (2021), „Quantifying the Benefits of Location Interoperability in the European Union“, Euroopa Komisjon.

(kaas)investeeringisvajaduste väljaselgitamises osalemist ning parandab poliitika rakendamist. Seepärast ei ohusta 2. variant subsidiaarsust, vaid hoopiski edendab seda, suurendades haldusasutuste vastupanuvõimet ja digitaalset suveräänsust.

Ja veel – 2. variandis kavandatud meetmed avaldavad tõenäoliselt piiratud, kuid positiivset mõju ELi kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele. Suurem piiriülene koostalitlusvõime võib kahandada koormust, näiteks hõlbustada CO₂ heite alast aruandlust, vähendada paberi kasutamist ja vähendada avalike teenuste kasutajate vajadust seoses haldusmenetlustega sõite ette võtta.

• **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Eelistatud variandis kavandatud poliitikameetmetega taotletakse lihtsustamise ja halduskoormuse vähendamise eesmärki kooskõlas komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga (REFIT)²⁹. Selle variandi potentsiaali vähendada asjaomases poliitikavaldkonnas halduskoormust on tunnistanud tulevikukindluse platvorm, kes on lisanud selles variandis kavandatu oma 2022. aasta tööprogrammi³⁰.

Käesoleva algatuse eesmärk on kahandada halduskoormust mitte üksnes asjaomases poliitikavaldkonnas, vaid ka erinevate sektorite ja haldustasandite lõikes. Sellega püütakse koostalitlusvõimet suurendades vähendada haldusasutuste haldus- ja nõuete täitmisega seotud kulusid. Kodanikud võivad väheneda halduskoormusest ning nad saavad täielikult usaldada digitaalseid avalikke teenuseid ja mehhanisme, mis võimaldab vahetada turvaliselt andmeid, millel on teistes riikides sama õiguslik väärtus. Nõuete täitmisega seotud kulud vähenevad ka ettevõtjate, eelkõige VKEde jaoks.

• **Põhiõigused**

Käesolevas ettepanekus austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid³¹.

Ettepanek on iseäranis asjakohane seoses õigusega heale haldusele, mis on määratletud harta artiklis 41. Selles artiklis kinnitatakse, et hea haldus on põhiõigus, sätestades, et igaühel on õigus sellele, et liidu institutsioonid ja organid ning liikmesriigid, kes kohaldavad liidu õigust, käsitlevad tema küsimusi konkreetsel viisil. Õigus heale haldusele tõstab esile läbipaistvuse tähtsuse üha digitaalsemaks muutuval ajastul. Avalike teenuste digiteerimist toetavaid algatusi võib pidada selle õiguse tagamise hõlbustajateks, kuna need aitavad edendada hea halduse olulisi aspekte, nagu neutraalsus, erapooletus ja prognoosivõime, et lahendada erinevaid küsimusi³². Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ja asjaomaste põhimõtetega seotud lisameetmetel ei saa olla kahjulikke tagajärgi, näiteks harta artiklis 8 sätestatud õigusele isikuandmete kaitsele või artiklis 22 sätestatud õigusele keelelisele mitmekesisusele. Isikuandmete töötlemiseks regulatsiooni testkeskkondades on ettepanekuga ette nähtud asjakohased andmekaitsemeetmed.

²⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi õigusloome kvaliteet“ (COM(2012) 746 final).

³⁰ Tulevikukindluse platvormi 2022. aasta tööprogramm, Euroopa Komisjon, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2022_annual_work_programme_fit_for_future_platform_en.pdf.

³¹ Euroopa Liidu põhiõiguste harta, 26. oktoober 2012 (2012/C 326/02).

³² Matusiak, J., ja Princ, M. (2018), „eGovernment as an element of the right to good administration“, Central and Eastern European eDem and eGov Days, 331, lk 29–39, <https://doi.org/10.24989/ocg.v331.3>.

Mis puudutab vaba liikumise õigust ELis, siis VKEdega seotud uuringutest on näha, et koostalitlusvõimeta haldusmenetlused vähendavad Euroopa VKEde võimalusi teha äri teistes ELi riikides ning tegutseda ühtsel turul paindlikult ja piiranguteta³³.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepanekuga kehtestatakse komisjonile mitu kohustust, eelkõige kohustus luua ELi ja liikmesriikide haldusasutuste struktureeritud koostöö mehhanism, et toetada koostalitlusvõime juhtimist, ning töötada välja suunised ja ühised lahendused. Komisjoni 2021. ja 2022. aasta tööprogrammides on programmi „Digitaalne Euroopa“ kaudu toetatud seonduvat komisjoni tegevust juba peaaegu 50 miljoni euroga.

Määrusega luuakse koostalitluslahendustesse tehtavate avaliku sektori investeeringute koordineerimise vahend – Koostalitleva Euroopa tegevuskava. See tegevuskava, kus lõimitakse asjakohasel juhul seonduvad liidu programmid, nagu programm „Digitaalne Euroopa“, Euroopa Regionaalarengu Fond, taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendid, tehnilise toe instrument, programm „Euroopa horisont“ ja muud programmid, peaks andma põhjaliku ülevaate rahastamisvõimalustest ja -kohustustest käsitletavas valdkonnas.

Käesoleva seadusandliku ettepanekuga ette nähtud komisjoni kohustuste täitmiseks on vaja aastatel 2023–2027 ligikaudu 130 miljonit eurot, mis eraldatakse otse programmist „Digitaalne Euroopa“. Alates 2023. aastast programmi „Digitaalne Euroopa“ raames eraldatavad toetused sõltuvad liidu üldeelarve projektis ette nähtud assigneeringute saadavusest pärast seda, kui eelarvepädevad institutsioonid eelarve on vastu võtnud, ning neid võetakse vastavate tööprogrammide koostamisel arvesse. Lõplikud eraldised sõltuvad rahastamisprioriteetide seadmisest asjaomase vastuvõtmismenetluse raames ja vastava programmikomitee kokkuleppest. Komisjoni halduskulude suuruseks hinnatakse ligikaudu 2,822 miljonit eurot, mis hõlmab kulutusi inimressurssidele ja muid halduskulutusi.

Käesolevale ettepanekule lisatud finantsselgituses esitatakse mõju eelarvele ning inim- ja haldusressursside vajadus.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Pärast vastuvõtmist jälgitakse ja hinnatakse määruse mõju kooskõlas parema õigusloome suunistega. Selleks kasutatakse nii palju kui võimalik olemasolevaid seireandmeid ja küsimustikele eelistatakse automatiseeritud andmeotsingut. Seireandmed ja hindamisaruanded, mis sisaldavad üksikasjalikku teavet käesoleva määruse kohaldamise ja täitmise tagamise kohta, tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Kuna mitu sidusrühma soovitasid kehtestada isegi rangemad meetmed, käsitletakse tulevaste hindamiste raames vajadust tugevdada asjaomast poliitikat veelgi.

³³ „Identifying and addressing barriers to the Single Market“ (SWD(2020) 54 final).

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

1. peatükis (üldsätted) (artiklid 1–4) sätestatakse määruse reguleerimisese, nimelt Euroopa võrgustiku loomine, et tagada liidus avalike teenuste pakkumiseks ja haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime, ning olemasolevate riiklike avalike teenuste vaheliste seoste toetamine. Selles esitatakse ka erinevates õigusaktides kasutatavate mõistete määratlused. Selleks, et edendada sidusa ELi lähenemisviisi rakendamist piiriülese koostalitlusvõime suhtes ja toetada ettepaneku kolme sammast (koostalitluslahendused, poliitika rakendamist toetavad projektid ja juhtimisraamistik), sätestatakse selles peatükis avaliku sektori asutuste kaks üldist kohustust: hinnata koostalitlusvõimet ja toetada koostalitluslahenduste jagamist avalikus sektoris.

2. peatükiga (koostalitluslahendused) (artiklid 5–8) reguleeritakse koostalitluslahenduste väljatöötamist. Selles käsitletakse 1) Euroopa koostalitlusvõime raamistikku ja selle spetsiaalseid koostalitlusvõime raamistikke ning 2) Koostalitleva Euroopa spetsifikatsioone ja rakendusi, mida soovib Koostalitleva Euroopa nõukoda. Nende kasutamist eri sektorite ja haldustasandite lõikes, mis ei ole küll kohustuslik, edendatakse 1. ja 3. peatükis sätestatud mehhanismide kaudu.

3. peatükis (tugimeetmed) (artiklid 9–14) sätestatakse meetmed, mille eesmärk on toetada avaliku sektori asutusi määruse rakendamisel. Poliitika rakendamise toetamist reguleerivate eeskirjadega nähakse ette, kuidas toetada määruse alusel elluviidavate ELi-üleste projektidega ELi poliitika koostalitluslikku ja digitaalset rakendamist kogu ELi avalikus sektoris. Selles peatükis sätestatakse ka innovatsioonimeetmed, et edendada uuenduslike koostalitluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu piiriüleses kontekstis. Uuenduslike koostalitluslahenduste testimise keskkondade toetamiseks võib komisjon anda loa luua regulatsiooni testkeskkondi. Testkeskkonnad peaksid toetama uute tehnoloogialahenduste kõrval ka regulatiivset õppimist. Vastastikuse hindamise süsteem ja koolitust käsitlevad sätted edendavad veel kaht olulist koostalitlusvõime suurendajat: oskuste ja teadmiste vahetamist.

4. peatükis (juhtimine) (artiklid 15–18) sätestatakse mitmetasandiline juhtimisraamistik. Koostalitleva Euroopa nõukojas määravad liikmesriikide, komisjoni, Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esindajad kindlaks strateegilised eesmärgid ja lepivad kokku konkreetsetes meetmetes, millega tagada digitaalsete avalike teenuste pakkumisel või haldamisel kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülene koostalitlusvõime. Nõukoda toetab kogukond (Koostalitleva Euroopa kogukond), mis võimaldab kaasata suurema hulga sidusrühmi ja mis osaleb määruse rakendamisega seotud tegevusülesannete täitmises.

5. peatükis (kavandamine, järelevalve ja hindamine) (artiklid 19 ja 20) sätestatakse terviklik kavandamismehhanism (Koostalitleva Euroopa tegevuskava). Kuigi määrusega ei looda rahastamismehhanismi, nähakse sellega ette uus kavandamismõõde erinevates ELi rahastamisprogrammides ja asjaomastes riiklikes algatustes, et suurendada avalikus sektoris võetavate digiteerimismeetmete koostoimet. Lisaks sätestatakse selles peatükis järelevalve- ja hindamiseeskirjad.

6. peatükis (lõppsätted) (artiklid 21 ja 22) määratakse kindlaks käesoleva ettepanekuga seotud kulud ja määruse jõustumise kuupäev.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse meetmed avaliku sektori koostalitlusvõime kõrge taseme tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 172,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³⁴,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³⁵,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidus avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime arendamist on vaja tugevdada, et võimaldada liidu haldusasutustel teha koostööd ja panna avalikud teenused piiriüleselt toimima. Praegune mitteametlik koostöö tuleks asendada selge õigusraamistikuga, et võimaldada koostalitlust eri haldustasandite ja sektorite vahel ning tagada sujuv piiriülene andmeedastus tõeliste Euroopa digiteenuste jaoks. Avaliku sektori koostalitlusvõimel on oluline mõju aluslepingutes sätestatud kaupade ja teenuste vaba liikumise õigusele, kuna koormavad haldusmenetlused võivad tekitada märkimisväärsed takistusi, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) jaoks.
- (2) Liikmesriigid ja liit on töötanud rohkem kui kakskümmend aastat selle nimel, et toetada haldusasutuste ajakohastamist digiülemineku kaudu ja edendada tõelise Euroopa digikeskkonna jaoks vajalikke süvaühendusi. Komisjoni teatistes „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021) 118) rõhutatakse vajadust kiirendada 2030. aastaks avalike teenuste digitaliseerimist, muu hulgas tagades koostalitlusvõime kõigil valitsustasanditel ja avalike teenuste vahel. COVID-19 pandeemia suurendas digiülemineku kiirust ja sundis haldusasutusi kohanema internetiparadigmaga, muu hulgas piiriüleste digitaalsete avalike teenuste puhul, samuti tehnoloogia arukama ja keskkonnahoidlikuma kasutamisega kooskõlas Euroopa rohelises kokkuleppes ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL)

³⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

2021/1119³⁶ sätestatud kliima- ja energiaeesmärkidega. Käesoleva määrusega püütakse aidata märkimisväärselt kaasa nende liidu eesmärkide saavutamisele, luues liikmesriikide ja komisjoni vahelise struktureeritud koostöö raamistiku piiriülese koostalitlusvõime jaoks, et toetada digitaalsete avalike teenuste loomist.

- (3) Uuel juhtimisstruktuuril peaksid olema õiguslikud volitused edendada Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ja muude ühiste koostalitluslahenduste, nt spetsifikatsioonide ja rakenduste edasiarendamist. Lisaks tuleks käesoleva määrusega kehtestada teatavate koostalitluslahenduste selge ja kergesti äratuntav märgis. Edendada tuleks elujõulise kogukonna loomist avatud valitsemise tehnoloogialahenduste ümber.
- (4) Selleks et kogu liidus oleks sidus lähenemisviis avaliku sektori koostalitlusvõimele ning et toetada liidus hea halduse põhimõtet ning isikuandmete ja isikustamata andmete vaba liikumist, tuleks võimalikult suurel määral ühtlustada eeskirju kõigi avaliku sektori osalejate jaoks, kes on avalike teenuste hõlbustamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide vastutavad töötajad või pakkujad. See eesmärk hõlmab komisjoni ja muid liidu institutsioone, organeid ja asutusi ning liikmesriikide avaliku sektori asutusi kõigil haldustasanditel: riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Asutustel on oluline roll liikmesriikidelt nõutava aruandluse andmete kogumisel. Seetõttu peaks ka nende andmete koostalitlusvõime kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (5) Piiriülest koostalitlusvõimet ei võimalda mitte ainult liikmesriikide tsentraliseeritud digitaristu, vaid ka detsentraliseeritud lähenemisviis. See tähendab andmevahetust eri liikmesriikide kohalike omavalitsuste vahel, kasutamata tingimata riiklikke sõlmi. Seetõttu on vaja kõigil haldustasanditel välja töötada ühised lahendused, eeskätt spetsifikatsioonide ja rakenduste jaoks. Vajadus piiriülese digitaalse suhtluse järele kasvab ja see eeldab lahendusi, mis suudavad seda vajadust rahuldada. Käesoleva määrusega soovitakse hõlbustada ja soodustada andmevahetust kõigil haldustasanditel.
- (6) Koostalitlusvõime hõlbustab poliitika edukat rakendamist, eriti valdkondades, millel on tugev seos avaliku sektoriga, nagu justiits- ja siseküsimused, maksustamine ja toll, transport, tervishoid, põllumajandus ning äri ja tööstuse reguleerimine. Valdkonnapõhine lähenemisviis koostalitlusvõimele on aga seotud ohuga, et erinevate või kokkusobimatute lahenduste vastuvõtmine riiklikul või valdkondlikul tasandil tekitab uusi elektroonilisi tõkkeid, mis takistavad siseturu nõuetekohast toimimist ja sellega seotud liikumisvabadusi. Lisaks võib see kahjustada turgude avatust ja konkurentsivõimet ning üldhuviteenuste osutamist ettevõtjatele ja kodanikele. Seepärast peaks käesolev määrus hõlbustama, soodustama ja reguleerima ka valdkondadevahelist koostalitlusvõimet.
- (7) Selleks, et kaotada liidu koostalitlusmaastiku killustatus, tuleks liidus edendada ühist arusaama koostalitlusvõimest ja terviklikku lähenemisviisi koostalitluslahendustele. Struktureeritud koostööga tuleks toetada meetmeid, millega edendatakse vaikimisi digivalmidust ja koostalitlusvõimet. Lisaks peaks see edendama selliste digiteenuste taristute ja nende komponentide tõhusat haldamist ja kasutamist avaliku sektori

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste poolt, mis võimaldavad luua ja osutada kestlikke ja tõhusaid piiriüleseid avalikke teenuseid.

- (8) Piiriüleste koostalitlusvõimeliste avalike teenuste loomiseks on vaja keskenduda koostalitlusvõime aspektile poliitikakujundamise protsessi võimalukult varases etapis. Seepärast peaks avalik-õiguslik organisatsioon, kes kavatseb luua uue võrgu- ja infosüsteemi või muuta olemasolevat võrgu- ja infosüsteemi, nii et sellel on tõenäoliselt suur mõju piiriülesele koostalitlusvõimele, viima läbi koostalitlusvõime hindamise. Hindamist on vaja, et mõista kavandatava tegevuse mõju ulatust ning võtta meetmeid kasu saamiseks ja võimalike kulude käsitlemiseks. Koostalitlusvõime hindamine peaks olema kohustuslik kolmel juhul, mis on seotud piiriülese koostalitlusvõimega. Muudel juhtudel võivad avalik-õiguslikud organisatsioonid otsustada teha koostalitlusvõime hindamise vabatahtlikkuse alusel.
- (9) Mõnel juhul võib olla mõistlik ja ökonoomne ka see, et koostalitlusvõime hindamine viiakse läbi rohkem kui ühe projekti suhtes, näiteks kui avaliku sektori asutused kavatsevad luua ühise rakendus- või töötlemisplatvormi. Sellistel juhtudel oleks väga soovitatav, et hindamine läheks kaugemale Koostalitleva Euroopa eesmärkide saavutamisest ja keskenduks koostalitlusvõime täielikule rakendamisele.
- (10) Koostalitlusvõime hindamisel tuleks hinnata kavandatava meetme mõju võrgu- ja infosüsteemide piiriülesele koostalitlusvõimele, võttes näiteks arvesse selle mõju päritolu, laadi, eripära ja ulatust. Hindamise tulemusi tuleks arvesse võtta, kui määratakse kindlaks meetmed, mida on vaja võtta võrgu- ja infosüsteemi loomiseks või muutmiseks.
- (11) Organisatsioon peaks avaldama koostalitlusvõime hindamise tulemused oma veebisaidil. Tulemuste avaldamine ei tohiks kahjustada intellektuaalomandi õigusi ega ärisaladusi ning seda tuleks piirata, kui see on põhjendatud avaliku korra või julgeolekuga. Järgida tuleks isikuandmete kaitset reguleerivaid liidu õiguse sätteid.
- (12) Koostalitluslahendusi otsivatel avaliku sektori asutustel ning liidu institutsioonidel, organitel ja asutustel peaks olema võimalik taotleda teistelt avaliku sektori asutustelt või liidu institutsioonidelt, organitelt või asutustelt tarkvarakoodi, mida need organisatsioonid kasutavad, ja sellega seotud dokumente. Avaliku sektori asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel peaks jagamine saama vaikimisi normiks, jagamata jätmine aga vajama õiguslikku põhjendust. Lisaks peaksid avaliku sektori asutused ning liidu institutsioonid, organid ja asutused püüdma välja töötada uusi või edasi arendada olemasolevaid koostalitlusvõime lahendusi.
- (13) Kui haldusasutused otsustavad jagada oma lahendusi teiste haldusasutuste või üldsusega, tegutsevad nad avalikes huvides. See on veelgi olulisem uuenduslike tehnoloogiate puhul: näiteks muudab avatud kood algoritmid läbipaistvaks ning võimaldab sõltumatuid auditeid ja koodiosade taaskasutamist. Koostalitluslahenduste jagamine haldusasutuste vahel peaks aitama saavutada avaliku sektori jaoks digitehnoloogia avatud ökosüsteemi, mis võib tuua mitmesugust kasu.
- (14) Kui Koostalitleva Euroopa nõukoda jälgib koostalitluslahenduste sidusust ja pakub välja meetmeid, et tagada nende kokkusobivus olemasolevate sama eesmärgiga lahendustega, tuleks arvesse võtta lahenduste vananemist.

- (15) Euroopa koostalitlusvõime raamistik (EIF) peaks tagama sidususe ja see peaks olema ühtseks lähtekohaks liidu lähenemisviisis avalike teenuste sektori koostalitlusvõimele. Lisaks võivad koostalitlusvõime eriraamistikud käsitleda konkreetsete sektorite, valdkondade või haldustasandite vajadusi. Need raamistikud peaksid veelgi edendama koostalitluslahenduste rakendamist.
- (16) EIFi peaks arendama Koostalitleva Euroopa nõukoda, kuhu kuulub muu hulgas üks esindaja igast liikmesriigist. Nii on liikmesriigid koos teiste Koostalitleva Euroopa nõukoda liikmetega EIFi arendamise ja rakendamise keskmes. Koostalitleva Euroopa nõukoda peaks EIFi vajaduse korral ajakohastama.
- (17) EIFi täiendavates koostalitlusvõime eriraamistikutes tuleks liidu tasandil välja töötatud olemasolevaid valdkondlikke raamistikke (näiteks tervishoiusektoris) arvesse võtta, mitte neid piirata.
- (18) Koostalitlusvõime on otseselt seotud avatud spetsifikatsioonide ja standardite kasutamisega ning neist sõltuv. Seetõttu peaks liidu avalikul sektoril olema lubatud leppida kokku valdkondadevahelistes avatud spetsifikatsioonides ja muudes lahendustes, millega edendada koostalitlusvõimet. Uue raamistikuga tuleks ette näha selge protsess, kuidas selliseid kokkulepitud koostalitluslahendusi tulevikus luua ja edendada. Nii on avalikul sektoril ühtsem häääl, et viia avaliku sektori vajadused ja avalikud väärtused laiematesse aruteludesse.
- (19) Paljud avalikus sektoris kasutatavad koostalitlusvõime spetsifikatsioonid võiksid tuleneda kehtivatest liidu õigusaktidest. Seepärast on vaja luua seos kõigi avaliku sektori võrgu- ja infosüsteemide spetsifikatsioonide vahel, mis on liidu õigusnormide kohaselt kohustuslikud. Rakendusasutustel ei ole alati lihtne leida nõuete kõige uuemat versiooni masinloetavas vormingus. Ühtne kontaktpunkt ja selged eeskirjad sellise teabe metaandmete kohta peaksid aitama avaliku sektori asutustel tagada, et nende digiteenuste taristud vastavad kehtivatele ja tulevastele eeskirjadele.
- (20) Koostalitluslahenduste ja -teadmiste ning koostalitlusvõime kogukonna jaoks tuleks luua Koostalitleva Euroopa portaali. Portaal tuleks luua lingina ametlikele allikatele, kuid see peaks olema avatud ka Koostalitleva Euroopa kogukonna sisendile.
- (21) Koostalitleva Euroopa portaal peaks tegema üldsusele kättesaadavaks lahendused, mis järgivad EIFi avatuse, tehnilise neutraalsuse ja turvalisuse põhimõtteid. Kuna avatud lähtekood võimaldab kasutajatel aktiivselt hinnata ja kontrollida lahenduste koostalitlusvõimet ja turvalisust, on oluline, et koostalitluslahenduste rakendamist toetaks avatud lähtekood. Sellega seoses tuleks edendada avatud lähtekoodiga litsentside kasutamist, et suurendada õigusselgust ja litsentside vastastikust tunnustamist liikmesriikides.
- (22) Praegu sõltuvad elektrooniliselt osutatavad või hallatavad liidu avalikud teenused paljudel juhtudel liiduvälistest teenuseosutajatest. Liidu strateegilistes huvides on säilitada ja arendada olulist tehnoloogilist võimekust, et kindlustada oma digitaalne ühtne turg ning eelkõige tagada teenuste osutamine, kaitsta elutähtsaid võrgu- ja infosüsteeme ning pakkuda põhiteenuseid. Koostalitleva Euroopa tugimeetmed peaksid aitama haldusasutustel areneda ning neil peaks olema võimalik vastu võtta uusi väljakutseid ja tegeleda uute valdkondadega piiriüleses kontekstis. Koostalitlusvõime aitab vältida tehnoloogilist kinnistumist, võimaldab tehnilist

arengut ja edendab innovatsiooni, mis peaks suurendama liidu ülemaailmset konkurentsivõimet.

- (23) On vaja luua juhtimismehhanism, et hõlbustada liidu poliitika rakendamist viisil, mis tagab koostalitlusvõime. See mehhanism peaks keskenduma poliitikameetmete koostalitlusvõimelisele digitaalsele rakendamisele pärast seda, kui need on õigusaktide kujul vastu võetud, ning peaks aitama töötada välja koostalitluslahendusi vajadustest lähtuvalt. Mehhanism peaks toetama avaliku sektori asutusi. Koostalitleva Euroopa nõukoda peaks tegema avaliku sektori asutusi toetavate projektide ettepanekud komisjonile, kes peaks projektide loomise üle otsustama.
- (24) Kõik valitsustasandid peaksid avalike teenuste kavandamisel, arendamisel ja pakkumisel tegema koostööd uuenduslike organisatsioonidega, olgu need ettevõtted või mittetulundusüksused. Avaliku sektori asutuste ja idufirmade ning uuenduslike VKEde vahelise GovTech-koostöö või peamiselt kodanikuühiskonna organisatsioone hõlmava CivicTech-koostöö toetamine on tõhus vahend avaliku sektori innovatsiooni toetamiseks ja koostalitlusvahendite kasutamise edendamiseks era- ja avaliku sektori partnerite seas. Toetades liidus sellist avatud GovTechi ökosüsteemi, mis ühendab piiriülese avaliku ja erasektori osalejaid ning hõlmab eri valitsustasandeid, võimaldame töötada välja uuenduslikke algatusi GovTechi koostalitluslahenduste kavandamiseks ja kasutuselevõtuks.
- (25) Ühiste innovatsioonivajaduste ja -prioriteetide kindlakstegemine ning keskendumine ühisele piiriülesele tööle GovTechi ja katsetamise valdkonnas aitaks liidu avaliku sektori asutustel jagada riske, saadud kogemusi ja innovatsiooni toetavate projektide tulemusi. Nendes meetmetes saab eelkõige ära kasutada liidu rikkalikku tehnoloogiavaldkonna idufirmade ja VKEde valikut. Edukad GovTechi projektid ja innovatsioonimeetmed, mida katsetatakse Koostalitleva Euroopa innovatsioonimeetmete abil, peaksid aitama edendada GovTechi tööriistade ja koostalitluslahenduste laiemat taaskasutamist.
- (26) Koostalitleva Euroopa tugimeetmed võiksid saada kasu ohututest katsekeskkondadest, tagades samal ajal vastutustundliku innovatsiooni ning asjakohaste riskimaandamis- ja kaitsemeetmete kasutamise. Selleks et tagada innovatsioonisõbralik, tulevikukindel ja häiretele vastupidav õigusraamistik, tuleks võimaldada selliste projektide läbiviimist reguleeritud testimiskeskonnas. Reguleeritud testimiskeskond peaks koosnema kontrollitud katsekeskkondadest, mis hõlbustavad uuenduslike lahenduste väljatöötamist ja katsetamist enne selliste süsteemide integreerimist avaliku sektori võrgu- ja infosüsteemidesse. Reguleeritud testimiskeskonna eesmärk peaks olema edendada uuenduslike lahenduste abil koostalitlusvõimet, luues kontrollitud eksperimenteerimis- ja katsekeskkonna, et tagada lahenduste kooskõla käesoleva määruse ja muude asjakohaste liidu ja liikmesriikide õigusaktidega, suurendada õiguskindlust novaatorite ja pädevate asutuste jaoks ning parandada arusaamist uute lahenduste võimalustest, riskidest ja mõjust. Selleks et tagada ühtne rakendamine kogu liidus ja mastaabisääst, on asjakohane kehtestada ühised eeskirjad reguleeritud testimiskeskondade rakendamiseks. Euroopa Andmekaitseinspektor võib vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 58 lõike 2 punktile i määrata liidu institutsioonidele ja asutustele reguleeritud testimiskeskondadega seotud haldustrahve.

- (27) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõikega 4 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikliga 6 on vaja luua õiguslik alus muudel eesmärkidel kogutud isikuandmete kasutamiseks selleks, et töötada reguleeritud testimiskeskkonnas välja teatavaid avaliku huviga seotud koostalitluslahendusi. Määrusega tahetakse luua õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks üksnes reguleeritud testimiskeskkonnas. Mis tahes muu käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva isikuandmete töötlemise jaoks on vaja eraldi õiguslikku alust.
- (28) Koostalitlusprobleemidest arusaamist on vaja parandada, eelkõige avaliku sektori töötajate seas. Siin on kesksel kohal jätkuv koolitus ning selles valdkonnas tuleks soodustada koostööd ja koordineerimist. Lisaks Koostalitleva Euroopa lahenduste alastele koolitustele peaksid kõik algatused asjakohasel juhul hõlmama kogemuste ja lahenduste jagamist ning parimate tavade vahetamist ja edendamist või nendele tuginema.
- (29) Selleks et luua mehhanism, mis hõlbustab avaliku sektori asutuste vastastikust õppimist ja parimate tavade jagamist Koostalitleva Euroopa lahenduste rakendamisel liikmesriikides, on vaja kehtestada sätted vastastikuse hindamise protsessi kohta. Vastastikused hindamised võivad anda hinnatavale avaliku sektori asutusele väärtuslikke teadmisi ja soovitusi. Eelkõige võiksid need aidata hõlbustada tehnoloogiate, vahendite, meetmete ja protsesside siiret vastastikuses hindamises osalevate liikmesriikide vahel. Need loovad toimiva viisi parimate tavade jagamiseks erineva koostalitlusvõime küpsusastmega liikmesriikide vahel. Selleks et tagada, et vastastikuse hindamise protsess on kulutõhus ning annab selgeid ja lõplikke tulemusi, ning et vältida tarbetut koormust, võib komisjon võtta vastu suunised selliste vastastikuste hindamiste parima korralduse kohta, lähtudes ilmnevatest vajadustest ja olles konsulteerinud Euroopa koostalitlusvõime nõukojaga.
- (30) Et arendada Koostalitleva Euroopa struktureeritud koostöö üldist suunda avalike teenuste digitaalse sidumise ja koostalitlusvõime edendamisel liidus ning jälgida selle koostööga seotud strateegilist ja rakendustegevust, tuleks luua Koostalitleva Euroopa nõukoda. Koostalitleva Euroopa nõukoda peaks oma ülesannete täitmisel arvesse võtma piiriüleseid koostalitluseeskirju ning olemasolevate võrgu- ja infosüsteemide jaoks juba rakendatud lahendusi.
- (31) Teatavatele olemasolevatele liidu asutustele, nagu Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogule ja ühtse Euroopa terviseandmeruumi nõukogule, on tehtud ülesandeks muu hulgas suurendada koostalitlusvõimet konkreetsetes valdkonnas või poliitikatasandil. Ühelegi olemasolevale asutusele ei ole aga antud ülesannet tegeleda liidus avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõimega. Käesoleva määrusega loodav Koostalitleva Euroopa nõukoda peaks toetama liidu asutusi, kes töötavad liidus avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõimega seotud poliitika, meetmete ja lahendustega, näiteks semantilise koostalitlusvõimega andmeruumide ülekantavuse ja taaskasutatavuse jaoks. Koostalitleva Euroopa nõukoda peaks suhtlema kõigi asjaomaste liidu asutustega, et tagada kooskõla ja koostoime piiriüleste ja sektoripõhiste koostalitlusmeetmete vahel.

- (32) Avaliku sektori koostalitlusvõime edendamiseks on vaja kõigi liikmesriikide ekspertide, praktikute, kasutajate ja huvitatud üldsuse aktiivset osalemist ja pühendumist kõigil valitsustasanditel ning rahvusvaheliste partnerite ja erasektori osalusel. Selleks et kasutada ära nende eksperditeadmisi, oskusi ja loovust, peaks spetsiaalne avatud foorum (edaspidi „Koostalitleva Euroopa kogukond“) aitama suunata tagasisidet, kasutaja- ja operatiivvajadusi, tegema kindlaks edasiarendamist vajavad valdkonnad ning aitama hinnata ELi koostalitlusvõime alase koostöö prioriteete. Koostalitleva Euroopa kogukonna loomine peaks toetama koostalitlusvaldkonna peamiste strateegiliste ja operatiivsete osalejate vahelist koordineerimist ja koostööd.
- (33) Koostalitleva Euroopa kogukond peaks olema avatud kõigile huvitatud isikutele. Juurdepääs Koostalitleva Euroopa kogukonnale tuleks teha võimalikult lihtsaks, vältides tarbetuid takistusi ja koormust. Koostalitleva Euroopa kogukond peaks tooma kokku avaliku ja erasektori sidusrühmad – sealhulgas kodanikud –, kellel on piiriülese koostalitlusvõime valdkonna teadmised ja erinev taust – näiteks akadeemiline maailm, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus, standardimine ja spetsifikatsioonid, ettevõtlus ja avalik haldus kõigil tasanditel.
- (34) Käesolevas määruses sätestatud eeskirjade tõhusa rakendamise tagamiseks on vaja määrata kindlaks selle rakendamise eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused. Paljudes liikmesriikides juba on mõnel üksusel koostalitlusvõime arendamise roll. Need üksused võiksid endale võtta käesoleva määruse kohase pädeva asutuse rolli.
- (35) Tuleks koostada Koostalitleva Euroopa tegevuskava kui liidu peamine vahend koostalitluslahendustesse tehtavate avaliku sektori investeeringute koordineerimiseks. See peaks andma põhjaliku ülevaate valdkonna rahastamisvõimalustest ja -kohustustest ning integreerima vajaduse korral asjaga seotud liidu programmid. See peaks aitama luua koostööt, koordineerida koostalitlusvõime arendamisega seotud rahalist toetust ning vältida dubleerimist.
- (36) Tuleks koguda teavet, et hinnata käesoleva määruse tulemuslikkust võrreldes selle eesmärkidega ja anda tagasisidet käesoleva määruse hindamiseks vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe³⁷ punktile 22. Seepärast peaks komisjon tegelema käesoleva määruse järelevalve ja hindamisega. Hindamine peaks põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, tulemuslikkus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus. See hindamine peaks olema ka võimalike tulevaste meetmete mõjuhinnangute aluseks. Järelevalve peaks lõimima olemasolevaid andmeallikaid ja järelevalveprotsesse.
- (37) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused, et kehtestada eeskirjad ja tingimused reguleeritud testimiskeskondade loomiseks ja toimimiseks.
- (38) Kuna käesoleva määruse eesmärki, milleks on avaliku halduse koostalitlusvõime kogu liidus, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Samas artiklis

³⁷ ELT L 123, 12.5. 2016, lk 1.

sätetatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale, eelkõige seoses ühtse turu tugevdamisega.

- (39) Käesolevat määrust tuleks hakata kohaldama kolm kuud pärast selle jõustumist, et anda liikmesriikidele ning liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele piisavalt aega määruse kohaldamiseks valmistuda. Seda aega on vaja Koostalitleva Euroopa nõukoja ja Koostalitleva Euroopa kogukonna loomiseks ning liikmesriikide pädevate asutuste ja koostalitlusvõime koordinaatorite määramiseks.
- (40) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725³⁸ artikli 42 lõike 1 kohaselt ja ta esitas oma arvamuse ...,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse meetmed liidus avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime edendamiseks, kehtestades avaliku sektori koostalitlusvõime koordineerimise ühised eeskirjad ja raamistiku, eesmärgiga toetada koostalitlusvõimelise ja üleeuroopalise digitaalsete avalike teenuste taristu arendamist.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriikide avaliku sektori asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste suhtes, kes pakuvad või haldavad võrgu- või infosüsteeme, mis võimaldavad avalikke teenuseid elektrooniliselt osutada või hallata.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „piiriülene koostalitlusvõime“ – eri liikmesriikide avaliku sektori asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide võime omavahel suhelda, jagades andmeid elektroonilise side abil;
- (2) „võrgu- ja infosüsteem“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepaneku (meetmete kohta, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus ja millega

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148) [küberturvalisuse 2. direktiivi ettepanek] artikli 4 punktis 1 määratletud võrgu- ja infosüsteem;

(3) „koostalitluslahendus“ – tehniline spetsifikatsioon, sh standard, või muu lahendus, sh kontseptuaalsed raamistikud, suunised ja rakendused, milles kirjeldatakse õiguslikke, korralduslikke, semantilisi või tehnilisi nõudeid, millele võrgu- ja infosüsteem peab piiriülese koostalitlusvõime parandamiseks vastama;

(4) „avaliku sektori asutus“ – direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punktis 1 määratletud avaliku sektori asutus;

(5) „andmed“ – määruse (EL) 2022/868 (Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehaldust käsitlev määrus))³⁹ artikli 2 punktis 1 määratletud andmed;

(6) „masinloetav vorming“ – direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punktis 13 määratletud masinloetav vorming;

(7) „GovTech“ – avaliku ja erasektori osalejate tehnoloogiapõhine koostöö, mis toetab avaliku sektori digiüleminekut;

(8) „standard“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012⁴⁰ artikli 2 punktis 1 määratletud standard;

(9) „kõrgeim juhtimistasand“ – halduslikult kõige kõrgema tasandi juht, juhtkond või koordineerimise ja järelevalvega tegelev organ, võttes arvesse iga liidu institutsiooni, organi või asutuse kõrgema taseme juhtimise korda.

Artikkel 3

Koostalitlusvõime hindamine

1. Kui avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus kavatseb luua uue võrgu- ja infosüsteemi või oluliselt muuta olemasolevat võrgu- ja infosüsteemi, mis võimaldab avalikke teenuseid elektrooniliselt osutada või hallata, hindab ta kavandatava meetme mõju piiriülesele koostalitlusvõimele („koostalitlusvõime hindamine“) järgmistel juhtudel:

a) kui kavandatav loomine või muutmine mõjutab ühte või mitut võrgu- ja infosüsteemi, mida kasutatakse piiriüleste teenuste osutamiseks mitmes sektoris või haldusasutuses;

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehaldust käsitlev määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

- b) kui kavandatud loomine või muutmine toob tõenäoliselt kaasa piiriüleste teenuste osutamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide hanked, mis ületavad direktiivi 2014/24/EL artiklis 4 sätestatud piirmäära;
- c) kui kavandatav loomine või muutmine puudutab võrgu- ja infosüsteemi, mida kasutatakse piiriüleste teenuste osutamiseks ja mida rahastatakse liidu programmide kaudu.

Asjaomane avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus võib koostalitlusvõime hindamise läbi viia ka muudel juhtudel.

2. Koostalitlusvõime hindamine viiakse läbi enne siduvate otsuste tegemist uue või muudetud võrgu- ja infosüsteemi õiguslike, korralduslike, semantiliste või tehniliste nõuete kohta. Sama koostalitlusvõime hindamine võib hõlmata nõuete kogumit ning mitut võrgu- ja infosüsteemi.

Asjaomane avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus avaldab aruande koostalitlusvõime hindamise tulemuste kohta oma veebisaidil.

3. Liikmesriikide pädevad asutused ja koostalitlusvõime koordinaatorid pakuvad koostalitlusvõime hindamiseks vajalikku tuge. Komisjon võib pakkuda hindamise toetamiseks tehnilisi vahendeid.

4. Koostalitlusvõime hindamine sisaldab vähemalt järgmist:

- a) kavandatava tegevuse kirjeldus ja selle mõju ühe või mitme asjaomase võrgu- ja infosüsteemi piiriülesele koostalitlusvõimele, samuti asjaomaste võrgu- ja infosüsteemide kohandamise hinnangulised kulud;
- b) kirjeldus selle kohta, mil määral on asjaomased võrgu- ja infosüsteemid pärast tegevust vastavuses Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ja Koostalitleva Euroopa lahendustega ning kas need on tegevuse eelse olukorraga võrreldes rohkem vastavuses;
- c) selliste rakendusliideste kirjeldus, mis võimaldavad piiriülese andmevahetuse seisukohast oluliste andmete masinatevahelist vahetamist muude võrgu- ja infosüsteemidega.

5. Asjaomane avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus konsulteerib asjaomaste teenuste saajate või nende esindajatega kavandatava tegevuse osas, kui see mõjutab teenusesaajaid otseselt. Selline konsulteerimine ei piira äri- või avalike huvide ega selliste süsteemide turvalisuse kaitset.

6. Koostalitleva Euroopa nõukoda võtab hiljemalt ... [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist] vastu suunised koostalitlusvõime hindamise sisu kohta, sealhulgas praktilised kontrollnimekirjad.

Artikkel 4

Koostalitluslahenduste jagamine ja taaskasutamine avaliku sektori asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste vahel

1. Avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus teeb igale üksusele, kes seda taotleb, kättesaadavaks koostalitluslahendused, mis toetavad avalikke teenuseid, mida ta elektrooniliselt osutab või haldab. Jagatav sisu hõlmab tehnilist dokumentatsiooni ja vajaduse korral dokumenteeritud lähtekoodi. Jagamiskohustust ei kohaldata järgmiste koostalitluslahenduste suhtes:
 - a) lahendused, mis toetavad protsesse, mis jäävad väljapoole asjaomaste avaliku sektori asutuste või liidu institutsioonide, organite või asutuste avalikku ülesannet, mis on kindlaks määratud seaduse või muude siduvate eeskirjadega või selliste eeskirjade puudumisel vastavalt asjaomase liikmesriigi või liidu haldusasutuste üldisele haldustavale, tingimusel et avaliku ülesande sisu on läbipaistev ja kontrollitav;
 - b) lahendused, mille intellektuaalomandiõigused kuuluvad kolmandatele isikutele, kes ei luba nende jagamist;
 - c) lahendused, millele juurdepääs on välistatud või piiratud järgmistel põhjustel:
 - i) nõukogu direktiivi 2008/114/EÜ⁴¹ artikli 2 punktis d määratletud elutähtsa infrastruktuuri kaitsega seotud tundlik teave;
 - ii) riigikaitse või avaliku julgeoleku kaitse.
2. Selleks et taaskasutav üksus saaks koostalitluslahendust iseseisvalt hallata, täpsustab jagav üksus tagatised, mis antakse taaskasutavale üksusele seoses koostöö, toe ja hooldusega. Enne koostalitluslahenduse vastuvõtmist esitab taaskasutav üksus jagavale üksusele lahenduse kohta hinnangu, mis puudutab tema suutlikkust hallata iseseisvalt taaskasutatava koostalitluslahenduse küberturvalisust ja arengut.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustust võib täita, avaldades asjakohase sisu Koostalitleva Euroopa portaalis või Koostalitleva Euroopa portaali ühendatud portaalis, kataloogis või hoidlas. Sellisel juhul ei kohaldata jagava üksuse suhtes käesoleva artikli lõiget 2. Koostalitleva Euroopa portaalis avaldamise korraldab komisjon jagava üksuse taotlusel.
4. Avaliku sektori asutus, liidu institutsioon, organ või asutus või koostalitluslahendust kasutav kolmas isik võib seda kohandada vastavalt oma vajadustele. Kui koostalitluslahendus avalikustati lõike 3 kohaselt, avalikustatakse kohandatud koostalitluslahendus samal viisil.
5. Jagavad ja taaskasutavad üksused võivad sõlmida kokkuleppe koostalitluslahenduse edasise arendamisega seotud kulude jagamise kohta.

⁴¹ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

2. peatükk

Koostalitluslahendused

Artikkel 5

Üldpõhimõtted

1. Komisjon avaldab Koostalitleva Euroopa lahendused ja Euroopa koostalitlusvõime raamistiku koos metaandmetega elektroonilisel teel Koostalitleva Euroopa portaalis, vormingus, mis on avatud, masinloetav, ligipääsetav⁴², leitav ja asjakohasel juhul taaskasutatav.
2. Koostalitleva Euroopa nõukoda jälgib väljatöötatud või soovitatud koostalitluslahenduste üldist sidusust ja pakub välja meetmeid, millega tagada vajaduse korral nende ühilduvus muude koostalitluslahendustega, millel on ühine eesmärk, toetades samal ajal vajaduse korral vastastikust täiendavust uute tehnoloogiatega või uutele tehnoloogiatele üleminekut.

Artikkel 6

Euroopa koostalitlusvõime raamistik ja koostalitlusvõime eriraamistikud

1. Koostalitleva Euroopa nõukoda töötab välja Euroopa koostalitlusvõime raamistiku (EIF)⁴³ ja teeb komisjonile ettepaneku see vastu võtta. Komisjon võib EIFi vastu võtta. Komisjon avaldab EIFi Euroopa Liidu Teatajas.
2. EIF annab õiguslikku, korralduslikku, semantilist ja tehnilist koostalitlusvõimet käsitleva mudeli ja soovitusel, mis on suunatud kõigile käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatele üksustele omavaheliseks suhtlemiseks võrgu- ja infosüsteemide kaudu. EIFi võetakse arvesse koostalitlusvõime hindamisel vastavalt artikli 3 lõike 4 punktile b ja artikli 3 lõikele 6.
3. Komisjon võib pärast Koostalitleva Euroopa nõukojaga konsulteerimist võtta vastu muid koostalitlusvõime raamistikke („koostalitlusvõime eriraamistikud“), mis on mõeldud konkreetsete sektorite või haldustasandite vajaduste jaoks. Koostalitlusvõime eriraamistikud põhinevad EIFil. Koostalitleva Euroopa nõukoda hindab koostalitlusvõime eriraamistike koosõla EIFiga. Komisjon avaldab koostalitlusvõime eriraamistikud Koostalitleva Euroopa portaalis.
4. Kui liikmesriik töötab välja riikliku koostalitlusvõime raamistiku ja muud asjakohased riiklikud poliitikameetmed, strateegiad või suunised, võtab ta arvesse EIFi.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115).

⁴³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa koostalitlusvõime raamistik. Rakendusstrateegia“ (COM(2017) 0134 final).

Artikkel 7

Koostalitleva Euroopa lahendused

Koostalitleva Euroopa nõukoda soovib koostalitluslahendusi selliste võrgu- ja infosüsteemide piiriüleseks koostalitlusvõimeks, mida kasutatakse liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks. Kui Koostalitleva Euroopa nõukoda soovib koostalitluslahendust, kannab see märgist „Koostalitleva Euroopa lahendus“ ja see avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 8

Koostalitleva Euroopa portaal

1. Komisjon loob portaali („Koostalitleva Euroopa portaal“), mis on liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime keskne teabepunkt. Portaali on elektrooniliselt kättesaadav ja tasuta. Portaalil on vähemalt järgmised ülesanded:
 - a) tagada juurdepääs Koostalitleva Euroopa lahendustele;
 - b) tagada juurdepääs muudele koostalitluslahendustele, millel ei ole märgist „Koostalitleva Euroopa lahendus“ ja mis on seotud teiste liidu poliitikavaldkondadega või vastavad lõikes 2 sätestatud nõuetele;
 - c) tagada juurdepääs määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 13 kohaselt viitamiseks sobivatele IKT tehnilistele spetsifikatsioonidele;
 - d) tagada juurdepääs teabele isikuandmete töötlemise kohta artiklites 11 ja 12 osutatud reguleeritud testimiskeskondades, kui on tuvastatud suur oht andmesubjektide õigustele ja vabadustele, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/679 artikli 35 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 39, ning juurdepääs teabele reageerimismehhanismide kohta, millega neid riske kiiresti leevendada. Avaldatud teave võib sisaldada andmekaitsealase mõjuhinnangu avalikustamist;
 - e) edendada teadmiste vahetamist Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmete vahel, nagu on sätestatud artiklis 16, näiteks luua tagasisidesüsteem, et nad saaksid väljendada oma seisukohti Koostalitleva Euroopa nõukoja kavandatud meetmete kohta või väljendada huvi osaleda käesoleva määruse rakendamisega seotud meetmetes;
 - f) tagada juurdepääs artiklis 20 osutatud koostalitlusvõimega seotud seireandmetele;
 - g) võimaldada kodanikel ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel anda avaldatud sisu kohta tagasisidet.

2. Koostalitleva Euroopa nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku avaldada portaalis muid koostalitluslahendusi või lasta neile portaalis viidata. Sellised lahendused peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - a) need ei tohi olla allutatud kolmandate isikute õigustele ega sisaldada isikuandmeid või konfidentsiaalset teavet;
 - b) need peavad olema suurel määral kooskõlas Koostalitleva Euroopa lahendustega, mida saab tõendada artiklis 3 osutatud koostalitlusvõime hindamise tulemuste avaldamisega;
 - c) need peavad kasutama litsentsi, mis võimaldab teistel avaliku sektori asutustel või liidu institutsioonidel, organitel või asutustel neid taaskasutada, või olema esitatud avatud lähtekoodina. Avatud lähtekoodi litsents on litsents, mille puhul õiguste omanik lubab ühepoolset tarkvara taaskasutada kõikidel kindlaksmääratud eesmärkidel ja teeb tarkvara lähtekoodi kasutajatele kättesaadavaks;
 - d) neid tuleb korrapäraselt hooldada koostalitluslahenduse omaniku vastutusel.
3. Kui avaliku sektori asutus või liidu institutsioon, organ või asutus pakub sarnaste funktsioonidega portaali, kataloogi või andmekogu, võtab ta vajalikud meetmed, et tagada koostalitlusvõime Koostalitleva Euroopa portaaliga. Kui sellised portaali koguvad avatud lähtekoodiga lahendusi, peavad nad võimaldama kasutada Euroopa Liidu tarkvara vaba kasutuse litsentsi.
4. Komisjon võib võtta vastu koostalitlusvõime suunised muude lõikes 3 osutatud sarnaste funktsioonidega portaalide jaoks.

3. peatükk

Koostalitleva Euroopa tugimeetmed

Artikkel 9

Poliitika rakendamise tugiprojektid

1. Koostalitleva Euroopa nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku luua projekte, millega toetatakse avaliku sektori asutusi liidu poliitika digitaalsel rakendamisel, tagades selliste võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime, mida kasutatakse elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks (edaspidi „poliitika rakendamise tugiprojekt“).
2. Poliitika rakendamise tugiprojektis sätestatakse:
 - a) olemasolevad Koostalitleva Euroopa lahendused, mida peetakse vajalikuks kõnealuse poliitika digitaalseks rakendamiseks;
 - b) väljatöötatavad puuduvad koostalitluslahendused, mida peetakse vajalikuks kõnealuse poliitika digitaalseks rakendamiseks;

- c) muud soovitatavad tugimeetmed, näiteks koolitused või vastastikused hindamised.
- 3. Komisjon määrab pärast Koostalitleva Euroopa nõukojaga konsulteerimist kindlaks tugiprojekti ulatuse, ajakava, sektorite ja haldustasandite kaasamise vajaduse ning töömeetodid. Kui komisjon on juba teinud ja avaldanud koostalitlusvõime hindamise vastavalt artiklile 3, võetakse selle hindamise tulemusi tugiprojekti loomisel arvesse.
- 4. Poliitika rakendamise tugiprojekti tugevdamiseks võib Koostalitleva Euroopa nõukoda teha ettepaneku luua artiklis 11 osutatud reguleeritud testimiskeskond.
- 5. Poliitika rakendamise tugiprojekti tulemused ja projektis väljatöötatavad koostalitluslahendused tehakse avalikult kättesaadavaks ja avalikustatakse Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 10

Innovatsioonimeetmed

- 1. Koostalitleva Euroopa nõukoda võib teha komisjonile ettepaneku luua innovatsioonimeetmed, et toetada uuenduslike koostalitluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ELis (edaspidi „innovatsioonimeetmed“).
- 2. Innovatsioonimeetmed peavad:
 - a) aitama kaasa olemasolevate või uute Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamisele;
 - b) kaasama GovTechi osalejaid.
- 3. Innovatsioonimeetmete väljatöötamise toetamiseks võib Koostalitleva Euroopa nõukoda teha ettepaneku luua reguleeritud testimiskeskond.
- 4. Komisjon teeb innovatsioonimeetmete tulemused avalikult kättesaadavaks Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 11

Reguleeritud testimiskeskondade loomine

- 1. Reguleeritud testimiskeskonnad tagavad piiratud aja jooksul enne kasutuselevõttu kontrollitud keskkonna selliste uuenduslike koostalitluslahenduste väljatöötamiseks, katsetamiseks ja valideerimiseks, mis toetavad elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste pakkumiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülest koostalitlusvõimet.
- 2. Reguleeritud testimiskeskondi käitatakse osalevate avaliku sektori asutuste vastutusel ja – kui testimiskeskond hõlmab isikuandmete töötlemist avaliku sektori asutuste poolt – teiste asjaomaste riiklike asutuste järelevalve all või – kui testimiskeskond hõlmab isikuandmete töötlemist liidu institutsioonides, organites ja asutustes – Euroopa Andmekaitseinspektori vastutusel.

3. Lõikes 1 sätestatud reguleeritud testimiskeskonna loomise eesmärk on aidata kaasa järgmiste eesmärkide saavutamisele:
- a) edendada innovatsiooni ja hõlbustada avalike teenuste jaoks uuenduslike digitaalsete koostalitluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu;
 - b) hõlbustada piiriülest koostööd liikmesriikide pädevate asutuste vahel ja koostoimet avalike teenuste osutamisel;
 - c) hõlbustada avatud Euroopa GovTechi ökosüsteemi arendamist, sealhulgas koostööd väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja idufirmadega;
 - d) parandada ametiasutuste arusaamist uuenduslike koostalitluslahenduste piiriülese koostalitlusvõime võimalustest ja takistustest, sealhulgas õiguslikest tõketest;
 - e) aidata kaasa Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamisele või ajakohastamisele;
4. Reguleeritud testimiskeskondade loomine aitab parandada õiguskindlust reguleeritud testimiskeskonnas osalevate asutuste koostöö kaudu, et tagada kooskõla käesoleva määrusega ning vajaduse korral muude liidu ja liikmesriikide õigusaktidega.
5. Olles konsulteerinud Koostalitleva Euroopa nõukojaga ning – juhul kui reguleeritud testimiskeskond hõlmab isikuandmete töötlemist – Euroopa Andmekaitseinspektoriga, annab komisjon vähemalt kolme osaleva avaliku sektori asutuse ühise taotluse korral loa reguleeritud testimiskeskonna loomiseks. See konsulteerimine ei tohiks asendada määruse (EL) 2016/679 artiklis 36 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 40 osutatud eelnevat konsulteerimist. Kui üks või mitu liidu institutsiooni, organit või asutust loob elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülest koostalitlusvõimet toetavate koostalitluslahenduste jaoks testimiskeskonna, milles avaliku sektori asutused võivad hiljem osaleda, ei ole luba vaja.

Artikkel 12

Reguleeritud testimiskeskondades osalemine

1. Osalevad avaliku sektori asutused tagavad, et kui uuenduslik koostalitluslahendus hõlmab isikuandmete töötlemist või kuulub muul põhjusel muude andmetele juurdepääsu pakkuvate või seda toetavate riiklike asutuste järelevalve alla, on riiklikud andmekaitseasutused ja kõnelused muud asutused seotud reguleeritud testimiskeskonna toimimisega. Vajaduse korral võivad osalevad avaliku sektori asutused lubada kaasata reguleeritud testimiskeskonda ka teisi GovTechi ökosüsteemi osalejaid, nagu riiklikud või Euroopa standardiorganisatsioonid, teavitatud asutused, teadus- ja katselaborid, innovatsioonikeskused ning uuenduslike koostalitluslahendusi katsetada soovivad ettevõtted. Samuti võib kavandada koostööd kolmandate riikidega, et luua mehhanismid avaliku sektori uuenduslike koostalitluslahenduste toetamiseks.

2. Reguleeritud testimiskeskonnas osalemine on piiratud ajavahemikuga, mis vastab projekti keerukusele ja ulatusele, ning igal juhul ei tohi see ületada kahte aastat alates reguleeritud testimiskeskonna loomisest. Osalemist võib pikendada ühe aasta võrra, kui seda on vaja töötlemise eesmärgi saavutamiseks.
3. Reguleeritud testimiskeskonnas osalemine põhineb osalejate koostatud konkreetsetel kaval, milles võetakse vastavalt vajadusele arvesse teiste liikmesriikide pädevate asutuste või Euroopa andmekaitseinspektori nõuandeid. Kava sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) osalejate ja nende rollide kirjeldus, kavandatav uuenduslik koostalitluslahendus ja selle sihtotstarve ning vastav arendus-, katse- ja valideerimisprotsess;
 - b) konkreetsed regulatiivsed küsimused ja suunised, mida oodatakse reguleeritud testimiskeskonna üle järelevalvet teostavatelt asutustelt;
 - c) osalejate ja ametiasutuste ning muude reguleeritud testimiskeskonda kaasatud isikute vahelise koostöö kord;
 - d) riskijuhtimis- ja järelevalvemehhanism riskide tuvastamiseks, ennetamiseks ja maandamiseks;
 - e) peamised vahe-eesmärgid, mille osalejad peavad saavutama, et koostalitluslahendust saaks pidada kasutusvalmiks;
 - f) hindamis- ja aruandlusnõuded ning võimalikud järelmeetmed;
 - g) isikuandmete töötlemise korral asjaomaste isikuandmete kategooriad, isikuandmete töötlemise eesmärgid ning töötlemises osalejad ja nende roll.
4. Osalemine reguleeritud testimiskeskcondades ei mõjuta testimiskeskonna üle järelevalvet teostavate asutuste järelevalve- ja parandusvolitusi.
5. Reguleeritud testimiskeskonnas osalejad vastutavad kohaldatava liidu õiguse ja vastutust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide kohaselt mis tahes kahju eest, mida nad on reguleeritud testimiskeskonnas osaledes tekitanud.
6. Isikuandmeid võib reguleeritud testimiskeskonnas töödelda järgmistel kumulatiivsetel tingimustel:
 - a) uuendusliku koostalitluslahenduse arendamisega püütakse kaitsta avalikke huve ning saavutada avaliku halduse ja avalike teenuste tõhusus ja hea kvaliteet;
 - b) töödeldavad andmed piirduvad sellega, mida on vaja testimiskeskonnas arendatava või katsetatava koostalitluslahenduse toimimiseks, ning toimimist ei ole võimalik tõhusalt saavutada anonüümitud, sünteetiliste või muude isikustamata andmete töötlemisega;
 - c) on olemas tõhusad järelevalvemehhanismid, et teha kindlaks, kas testimiskeskonna toimimise ajal võib tekkida suur oht andmesubjektide õigustele ja vabadustele, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/679 artikli 35

lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 39, ning reageerimismehhanism nende ohtude kiireks leevendamiseks ja vajaduse korral töötlemise peatamiseks;

- d) töödeldavad isikuandmed on funktsionaalselt eraldiseisvas, isoleeritud ja kaitstud andmetöötluskeskkonnas osalejate kontrolli all ning andmete le on juurdepääs ainult volitatud isikutele;
 - e) töödeldavaid isikuandmeid ei tohi edastada, üle anda ega neile muul viisil ligi pääseda muud isikud, kes ei ole testimiskeskonnas osalejad, ning andmeid ei tohi üle anda muudele isikutele peale testimiskeskonnas osalejate;
 - f) isikuandmete töötlemine ei mõjuta andmesubjektide selliste õiguste kohaldamist, mis on sätestatud isikuandmete kaitset käsitlevas liidu õiguses, eelkõige määruse (EL) 2016/679 artiklis 22 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 24;
 - g) kõiki töödeldavaid isikuandmeid kaitstakse asjakohaste tehniliste ja korralduslike meetmetega ning need kustutatakse, kui testimiskeskonnas osalemine või isikuandmete säilitamisperiood on lõppenud;
 - h) isikuandmete töötlemise logisid säilitatakse testimiskeskonnas osalemise ajal ja piiratud aja jooksul pärast selle lõppu üksnes liidu või liikmesriikide õigusaktidest tulenevate aruande- ja dokumenteerimiskohustuste täitmise eesmärgil ning ainult nii kaua, kui see on nimetatud eesmärgil vajalik;
 - i) koostalitluslahenduse treenimis-, katsetamis- ja valideerimisprotsessi ja põhjenduste täielik ja üksikasjalik kirjeldus säilitatakse koos katsetulemustega osana tehnilisest dokumentatsioonist ning edastatakse Koostalitleva Euroopa nõukojale;
 - j) lühikokkuvõtte testimiskeskonnas välja töötatud koostalitluslahendusest, selle eesmärkidest ja oodatavatest tulemustest tehakse kättesaadavaks Koostalitleva Euroopa portaalis.
7. Osalevad avaliku sektori asutused esitavad Koostalitleva Euroopa nõukojale ja komisjonile perioodilised aruanded ja lõpparuande reguleeritud testimiskeskondade tulemuste, sealhulgas testimiskeskondade ülesehituse heade tavade, saadud kogemuste ja soovitude kohta, ning vajaduse korral käesoleva määruse ja muude reguleeritud testimiskeskonnas jälgitavate liidu õigusaktide väljatöötamise kohta. Koostalitleva Euroopa nõukoda esitab komisjonile arvamuse reguleeritud testimiskeskonna tulemuste kohta, nimetades vajaduse korral meetmed, mida on vaja uute koostalitluslahenduste rakendamiseks, et edendada elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülest koostalitlusvõimet.
8. Komisjon tagab, et teave reguleeritud testimiskeskondade kohta on kättesaadav Koostalitleva Euroopa portaalis.
9. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et sätestada reguleeritud testimiskeskondade loomise ja toimimise üksikasjalikud eeskirjad ja tingimused, sealhulgas rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ning testimiskeskonna taotlemise,

valimise, selles osalemise ja sealt väljumise kord ning osalejate õigused ja kohustused.

10. Kui reguleeritud testimiskeskkonnas kasutatakse tehisintellekti, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku (millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt) ja muudetakse teatavaid liidu õigusakte) artiklites 53 ja 54 sätestatud eeskirju, kui need on vastuolus käesolevas määruses sätestatud eeskirjadega.

Artikkel 13

Koolitus

1. Komisjon koostab Koostalitleva Euroopa nõukoja abiga koolitusmaterjale EIFi ja Koostalitleva Euroopa lahenduste kasutamise kohta. Avaliku sektori asutused ning liidu institutsioonid, organid ja asutused pakuvad asjakohaseid koostalitlusvõime alaseid koolitusprogramme oma töötajatele, kellele on usaldatud liidu võrgu- ja infosüsteeme mõjutavad strateegilised või operatiivülesanded.
2. Komisjon korraldab liidu tasandil koostalitlusvõime alaseid koolitusi, et tõhustada koostööd ja parimate tavade vahetamist avaliku sektori asutuste ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste töötajate vahel. Koolitused kuulutatakse välja Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 14

Vastastikused hindamised

1. Luuakse avaliku sektori asutuste koostöömehhanism, mille eesmärk on toetada neid Koostalitleva Euroopa lahenduste rakendamisel oma võrgu- ja infosüsteemides ning aidata neil teha artiklis 3 osutatud koostalitlusvõime hindamisi („vastastikused hindamised“).
2. Vastastikuse hindamise viivad läbi koostalitlusvõime eksperdid, kes on pärit muudest liikmesriikidest kui see, kus asub hinnatav avaliku sektori asutus. Komisjon võib pärast konsulteerimist Koostalitleva Euroopa nõukojaga võtta vastu suunised vastastikuse hindamise metoodika ja sisu kohta.
3. Vastastikuse hindamise käigus saadud teavet kasutatakse üksnes sel eesmärgil. Vastastikuses hindamises osalevad eksperdid ei tohi avaldada hindamise käigus saadud tundlikku või konfidentsiaalset teavet kolmandatele isikutele. Asjaomane liikmesriik tagab, et määratud ekspertidega seotud huvide konflikti ohust teavitatakse põhjendamatult viivitusega teisi liikmesriike ja komisjoni.
4. Vastastikust hindamist teostavad eksperdid koostavad ja esitavad ühe kuu jooksul pärast vastastikuse hindamise lõppu aruande ning esitavad selle asjaomasele avaliku sektori asutusele ja Koostalitleva Euroopa nõukojale. Aruanded avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis, kui selleks on loa andnud liikmesriik, kus hinnatav avaliku sektori asutus asub.

4. peatükk

Piiriülese koostalitlusvõime juhtimine

Artikkel 15

Koostalitleva Euroopa nõukoda

1. Luuakse Koostalitleva Euroopa nõukoda. Nõukoda hõlbustab strateegilist koostööd ja teabevahetust liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitluse kohta.
2. Koostalitleva Euroopa nõukoja koosseisu kuuluvad:
 - a) üks esindaja igast liikmesriigist;
 - b) üks iga järgmise üksuse määratud esindaja:
 - i) komisjon;
 - ii) Regioonide Komitee;
 - iii) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.
3. Nõukoja eesistuja on komisjon. Euroopa Majanduspiirkonnas osalevaid riike ja kandidaatriike võib kutsuda osalema vaatelejana. Lisaks võib eesistuja pärast Koostalitleva Euroopa nõukojaga konsulteerimist anda vaateleja staatuse üksikisikutele ja organisatsioonidele. Eesistuja võib juhtumipõhiselt kutsuda osalema eksperte, kes on pädevad päevakorras olevas küsimuses. Komisjon tagab Koostalitleva Euroopa nõukojale sekretariaaditeenused.

Koostalitleva Euroopa nõukoja liikmed teevad kõik endast oleneva, et võtta otsused vastu konsensuse alusel. Hääletuse korral otsustatakse hääletuse tulemus liikmete lihthäälteenamusega. Vastu hääletanud või erapooletuks jäänud liikmetel on õigus nõuda, et arvamustele, soovitudele või aruannetele lisataks dokument nende seisukoha põhjenduste kokkuvõttega.
4. Koostalitleva Euroopa nõukoja ülesanded on järgmised:
 - a) toetada riiklike koostalitlusvõime raamistike ning muude asjakohaste riiklike poliitikate, strateegiate või suuniste rakendamist;
 - b) võtta vastu suunised artikli 3 lõikes 6 osutatud koostalitlusvõime hindamise sisu kohta;
 - c) pakkuda välja meetmed koostalitluslahenduste jagamise ja taaskasutamise edendamiseks;
 - d) jälgida väljatöötatud või soovitatud koostalitluslahenduste üldist sidusust;

- e) teha komisjonile ettepanekuid meetmete kohta, millega tagada vajaduse korral koostalitluslahenduste kokkusobivus teiste koostalitluslahendustega, millel on sama eesmärk, toetades samal ajal vajaduse korral vastastikust täiendavust uute tehnoloogiatega või üleminekut uutele tehnoloogiatele;
- f) töötada välja EIF ja seda vajaduse korral ajakohastada ning esitada selle kohta komisjonile ettepanek;
- g) hinnata koostalitlusvõime eriraamistike vastavust EIFile ja vastata komisjoni konsulteerimistaotlusele nende raamistike kohta;
- h) soovitada Koostalitleva Euroopa lahendusi;
- i) teha komisjonile ettepanek avaldada Koostalitleva Euroopa portaalis artikli 8 lõikes 2 osutatud koostalitluslahendused või lasta neile portaalis viidata;
- j) teha komisjonile ettepanek luua poliitika rakendamise tugiprojektid ja innovatsioonimeetmed ning muud meetmed, mida Koostalitleva Euroopa kogukond võib välja pakkuda;
- k) vaadata läbi innovatsioonimeetmete, reguleeritud testimiskeskonna kasutamise ja vastastikuse hindamise aruanded ning teha vajaduse korral ettepanekuid järelmeetmete kohta;
- l) pakkuda välja avaliku sektori asutuste koostalitlusvõime suurendamise meetmeid, näiteks koolitusi;
- m) võtta vastu Koostalitleva Euroopa tegevuskava;
- n) anda komisjonile nõu käesoleva määruse kohaldamise järelevalve ja aruandluse kohta;
- o) teha asjaomastele standardiorganisatsioonidele ja -asutustele ettepanekuid meetmete kohta, et aidata kaasa Euroopa standardimistegevusele, eelkõige määruses (EL) nr 1025/2012 sätestatud menetluste kaudu;
- p) teha ettepanekuid meetmete kohta koostööks rahvusvaheliste organisatsioonidega, mis võiksid aidata kaasa piiriülese koostalitlusvõime arendamisele, eelkõige avatud lähtekoodiga lahenduste, avatud standardite või spetsifikatsioonidega seotud rahvusvaheliste kogukondade ja muude platvormidega, mille tegevus ei ole õiguslikult siduv;
- q) koordineerida ühtseid Euroopa andmeruume puudutavate koostalitluslahenduste osas määruses (EL) 2022/686 osutatud Euroopa Andmeinnovatsiooninõukoguga ning koordineerida tegevust muude liidu institutsioonide, organite või asutustega, kes töötavad avaliku sektori jaoks oluliste koostalitluslahenduste kallal;
- r) teavitada korrapäraselt koostalitlusvõime koordinaatoreid ja Koostalitleva Euroopa kogukonda võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõimega seotud küsimustest ja koordineerida nendega tegevust.

5. Koostalitleva Euroopa nõukoda võib moodustada töörühmi, et uurida nõukoda ülesannetega seotud konkreetseid küsimusi. Töörühmadesse kuuluvad Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmed.
6. Koostalitleva Euroopa nõukoda võtab vastu oma kodukorra.

Artikkel 16

Koostalitleva Euroopa kogukond

1. Luuakse Koostalitleva Euroopa kogukond. Kogukond aitab kaasa Koostalitleva Euroopa nõukoda tegevusele, pakkudes eksperditeadmisi ja nõu.
2. Avaliku ja erasektori sidusrühmad, kes asuvad või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, võivad registreeruda Koostalitleva Euroopa portaalis Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmeks.
3. Pärast registreerimise kinnitamist avalikustatakse liikmestaatus Koostalitleva Euroopa portaalis. Liikmesus ei ole ajaliselt piiratud. Koostalitleva Euroopa nõukoda võib liikmesuse siiski igal ajal proportsionaalsetel ja mõjuvatel põhjustel tühistada, eelkõige juhul, kui isik ei saa enam osaleda Koostalitleva Euroopa kogukonna tegevuses või on kuritarvitanud oma staatust kogukonna liikmena.
4. Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmetel võidakse paluda muu hulgas:
 - a) luua sisu Koostalitleva Euroopa portaali;
 - b) osaleda töörühmades;
 - c) osaleda vastastikustes hindamistes.
5. Koostalitleva Euroopa nõukoda korraldab kord aastas Koostalitleva Euroopa kogukonna veebikoosoleku.
6. Koostalitleva Euroopa nõukoda võtab vastu Koostalitleva Euroopa kogukonna käitumisjuhendi, mis avaldatakse Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 17

Liikmesriikide pädevad asutused

1. Hiljemalt ... [käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev] määrab iga liikmesriik ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad käesoleva määruse kohaldamise eest. Liikmesriigid võivad selleks määrata olemasoleva asutuse.
2. Pädeval asutusel on järgmised ülesanded:
 - a) nimetada ametisse Koostalitleva Euroopa nõukoda liige;
 - b) koordineerida liikmesriigis kõiki käesoleva määrusega seotud küsimusi;

- c) toetada liikmesriigi avaliku sektori asutusi artiklis 3 osutatud koostalitlusvõime hindamise protsesside loomisel või kohandamisel;
 - d) edendada koostalitluslahenduste jagamist ja taaskasutamist Koostalitleva Euroopa portaali või muu asjakohase portaali kaudu;
 - e) anda riigipõhiste teadmistega panus Koostalitleva Euroopa portaali;
 - f) koordineerida ja julgustada mitmesuguste riiklike üksuste aktiivset osalemist Koostalitleva Euroopa kogukonnas ning nende osalemist artiklis 9 osutatud poliitika rakendamise tugiprojektides ja artiklis 10 osutatud innovatsioonimeetmetes;
 - g) toetada liikmesriigi avaliku sektori asutusi koostöö tegemisel teiste liikmesriikide asjaomaste avaliku sektori asutustega käesolevas määruses käsitletud teemadel.
3. Liikmesriigid tagavad, et pädeval asutusel on piisavad pädevused ja vahendid talle määratud ülesannete tulemuslikuks ja tõhusaks täitmiseks.
 4. Liikmesriigid loovad vajalikud koostööstruktuurid kõigi käesoleva määruse rakendamisse kaasatud riiklike asutuste vahel. Need struktuurid võivad tugineda kõnealuses valdkonnas olemasolevatele volitustele ja protsessidele.
 5. Iga liikmesriik teatab komisjonile põhjendamatu viivitusega pädeva asutuse määramisest, selle ülesannetest ja nende hilisemast muutmisest ning teavitab komisjoni teistest koostalitlusvõime poliitika järelevalves osalevatest riiklikest asutustest. Iga liikmesriik avalikustab määratud pädeva asutuse. Komisjon avaldab määratud pädevate asutuste nimekirja.

Artikkel 18

Liidu institutsioonide, organite ja asutuste koostalitlusvõime koordinaatorid

1. Kõik liidu institutsioonid, organid ja asutused, kes pakuvad või haldavad võrgu- ja infosüsteeme, mis võimaldavad avalike teenuste osutamist või haldamist elektrooniliselt, määravad oma kõrgeima juhtimistasandi järelevalve all koostalitlusvõime koordinaatori, et tagada panus käesoleva määruse rakendamisse.
2. Koostalitlusvõime koordinaator toetab asjaomaseid osakondi koostalitlusvõime hindamise protsesside loomisel või kohandamisel.

5. peatükk

Koostalitleva Euroopa kavandamine ja seire

Artikkel 19

Koostalitleva Euroopa tegevuskava

1. Olles korraldanud Koostalitleva Euroopa portaali kaudu avaliku arutelu, kuhu on muu hulgas kaasatud Koostalitleva Euroopa kogukonna liikmed, võtab Koostalitleva Euroopa nõukoda igal aastal vastu strateegilise tegevuskava, et kavandada ja koordineerida elektrooniliselt osutatavate või hallatavate avalike teenuste osutamiseks või haldamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide piiriülese koostalitlusvõime arendamise prioriteete („Koostalitleva Euroopa tegevuskava“). Koostalitleva Euroopa tegevuskavas võetakse arvesse liidu pikaajalisi digiülemineku strateegiaid, olemasolevaid liidu rahastamisprogramme ja käimasolevat liidu poliitika rakendamist.
2. Koostalitleva Euroopa tegevuskava sisaldab järgmist:
 - a) koostalitluslahenduste väljatöötamise vajadused;
 - b) käimasolevate ja kavandatavate Koostalitleva Euroopa tugimeetmete loetelu;
 - c) innovatsioonimeetmetele kavandatud järelmeetmete loetelu;
 - d) koostoime muude asjakohaste liidu ja riiklike programmide ja algatustega.
3. Koostalitleva Euroopa tegevuskava ei sisalda rahalisi kohustusi. Pärast tegevuskava vastuvõtmist avaldab komisjon selle Koostalitleva Euroopa portaalis.

Artikkel 20

Seire ja hindamine

1. Komisjon jälgib liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate piiriüleste koostalitlusvõimeliste avalike teenuste arendamise edenemist. Seires peetakse esmatähtsaks olemasolevate rahvusvaheliste, liidu ja riiklike seireandmete taaskasutamist ja automatiseeritud andmekogumist.
2. Käesoleva määruse rakendamisel erist huvi pakkuvate teemade puhul jälgib komisjon järgmist:
 - a) EIFi rakendamine liikmesriikides;
 - b) koostalitluslahenduste kasutuselevõtt eri sektorites, liikmesriikides ja kohalikul tasandil;
 - c) avatud lähtekoodiga lahenduste väljatöötamine avalike teenuste jaoks, avaliku sektori innovatsioon ja koostöö GovTechi osalejatega liidus elektrooniliselt osutatavate või hallatavate piiriüleste koostalitlusvõimeliste avalike teenuste valdkonnas.
3. Komisjon avaldab seiretulemused Koostalitleva Euroopa portaalis. Võimaluse korral avaldatakse need masinloetavas vormingus.
4. Hiljemalt ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] ja seejärel iga nelja aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande, mis sisaldab hindamise järeldusi.

Aruandes hinnatakse konkreetselt vajadust luua kohustuslikud koostalitluslahendused.

6. peatükk Lõppsätted

Artikkel 21

Kulud

1. Sõltuvalt rahaliste vahendite olemasolust kaetakse liidu üldeelarvest kulud, mis on seotud järgmisega:
 - a) Koostalitleva Euroopa portaali arendamine ja haldamine;
 - b) Koostalitleva Euroopa lahenduste väljatöötamine, hooldamine ja propageerimine;
 - c) Koostalitleva Euroopa tugimeetmed.
2. Need kulud kaetakse kooskõlas asjaomase alusakti kohaldatavate sätetega.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates ... [3 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.4.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.4.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja mis lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.4.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.4.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

1.4.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.5. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe hindamine ja põhjendus („kontrollikulude ja seonduvate hallatavate fondide väärtuse suhe“) ning eeldatava veariski taseme prognoos (maksmise ja sulgemise ajal)

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

3.2.2. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

3.2.3. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.4. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse meetmed avaliku sektori kõrgetasemelise koostalitlusvõime tagamiseks kogu liidus (Koostalitleva Euroopa määrus)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Üleeuroopalised võrgud

Digitaalvaldkond (haldusasutuste digiülemine, avaliku sektori koostalitlusvõime)

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁴⁴

☐ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.4.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrust hakatakse kohaldama kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

1.4.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja mis lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*):

Euroopa koostalitlusvõime alast koostööd toetava Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ja ISA² programmi hindamine ning käesoleva algatuse jaoks tehtud mõju hindamine näitasid, et senine koostalitlusvõime alane vabatahtlik koostöö ei ole täitnud vajadusi ja poliitilisi ootusi, mida liikmesriigid on väljendanud näiteks 2017. aastal Tallinnas ja 2020. aastal Berliinis allkirjastatud ministrite deklaratsioonides ning koostalitlusvõime eksperdirühmas 2021. aastal vastu võetud

⁴⁴

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

soovitustes. Euroopa avaliku sektori edukaks digiüleminekuks on vaja stabiilsemat koostööraamistikku ja suuremat kindlust koostalitluslahenduste kasutamisel.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (*ex post*):

koostalitlust ei saa saavutada üksus üksinda. Struktureeritud koostöö raamistiku loomine ELi tasandil võimaldab liikmesriikidel ja liidu üksustel kavandada sisseprojekteeritud koostalitlusvõimega avalikke teenuseid ja parandada poliitika digitaalset elluviimist. Sellega suurendatakse poliitika tõhusust ja tulemuslikkust ning toetatakse digitaalset ühtset turgu.

1.4.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Käesolev algatus põhineb Euroopa koostalitlusvõime alast koostööd toetava Euroopa koostalitlusvõime raamistiku ja ISA² programmi hindamisel. Mõlema hindamise käigus jõuti järeldusele, et ELi koostalitlusvõime alane tegevus on kasulik, kuid selgus ka see, et mõju saaks märkimisväärselt parandada, kui luuakse ELi tasandil rakendatav kohustuslik koostalitlusvõime alase koostöö raamistik.

1.4.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

Algatuse jaoks kasutatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ 5. strateegilise eesmärgi alla kuuluva koostalitlusvõime eelarverea vahendeid. Algatus on kooskõlas Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu (45 miljardit eurot avaliku sektori digiülemineku jaoks), tehnilise toe instrumendi (toetab avaliku sektori reformimise projekte) ja programmiga „Euroopa horisont“ (nt Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) raames toimuv tegevus) ning nende jaoks asjakohane.

1.4.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Algatuse elluviimiseks paigutatakse ümber haldusvahendid, mida seni kasutati koostalitlusvõime alase vabatahtliku koostöö jaoks (Euroopa koostalitlusvõime raamistik, koostalitlusvõime eksperdirühm), ja rakendatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ raames koostalitlusvõime jaoks kättesaadavaid vahendeid.

1.5. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

☒ **Piiramatu kestusega**

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2023–2027,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.6. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁴⁵

☒ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

- ☒ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspankale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

⁴⁵ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

Märkused puuduvad

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Komisjon jälgib üleeuroopaliste koostalitlusvõimeliste digitaalsete avalike teenuste arendamisel tehtavaid edusamme, kasutades eelkõige olemasolevaid rahvusvahelisi, liidu ja liikmesriikide seireandmeid ning automatiseeritud andmekogumist.

Komisjon jälgib eeskätt koostalitluslahenduste kasutuselevõttu eri sektorites, liikmesriikides ja kohalikul tasandil ning avatud lähtekoodiga lahenduste väljatöötamist avalike teenuste jaoks, innovatsiooni avalikus sektoris ja GovTechis osalejatega tehtavat koostööd digitaalsete avalike teenuste koostalitlusvõime valdkonnas.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Käesoleva määrusega ette nähtud meetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu, kasutades finantsmääruses ette nähtud eelarve täitmise viise, milleks on peamiselt toetused ja hanked. Otsene eelarve täitmine võimaldab sõlmida toetuslepinguid ja teenuste hankelepinguid toetusesaajate ja töövõtjatega, kes on otse kaasatud tegevusse, millega aidatakse kaasa liidu poliitika elluviimisele. Komisjon tagab rahastatavate meetmete tulemuste otsese seire. Rahastatavate meetmetega seotud maksete tegemise korda kohandatakse vastavalt finantstehingutega seotud riskidele.

Komisjoni kontrollide tulemuslikkuse, tõhususe ja säästlikkuse tagamiseks on strateegia eesmärk eel- ja järelkontrollide tasakaal ning kooskõlas finantsmäärusega keskendutakse toetuste/lepingute rakendamise kolmele põhietapile: määruse poliitikaeesmärkidele vastavate ettepanekute/pakkumuste valimine; rakendamise, järelevalve ja järelhindamisega seotud kontrollid, mis hõlmavad projektide elluviimist, riigihankeid, eelrahastust, vahe- ja lõppmakseid, tagatiste haldamist; tehingute valimi järelkontroll toetusesaajate/töövõtjate tegevuskohtades.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Käesoleva määruse rakendamine hõlmab juhtimismehhanismi loomist ja käitamist koos liikmesriikidega ning riigihankelepingute sõlmimist ja toetuse andmist konkreetse tegevuse jaoks.

Peamised riskid on järgmised:

a) partnerite ebapiisava osalemise, lahenduste ebapiisava kasutuselevõtu ja/või valitud projektide või lepingute kehva kvaliteedi ja/või rakendamisel esinevate viivituste tõttu ei saavutata määruse eesmarke täielikult;

b) eraldatud vahendite ebatõhusa või ebamajandusliku kasutamise risk nii toetuste (rahastamiseeskirjade keerukus) kui ka hangete puhul (piiratud arv ettevõtjaid, kellel on

nõutavad erialateadmised, mistõttu ei ole piisavat võimalust võrrelda mõnes sektoris hinnapakumisi);

c) komisjoni mainerisk koostööraamistiku aeglase või ebapiisava rakendamise korral või kui avastatakse pettus või kuritegu.

Komisjon on eespool nimetatud riskide maandamiseks kehtestanud sisemenetlused. Sisemenetlused on täielikult kooskõlas finantsmäärusega ning hõlmavad pettusevastaseid meetmeid ja kulutõhususe kaalutlusi. Seda arvesse võttes otsib komisjon pidevalt võimalusi, et eelarve täitmist täiustada ja tõhustada.

Kontrolliraamistikul on järgmised põhitunnused.

1) Kontrollid sidusrühmade kaasamiseks

Seatakse sisse asjakohased sidusrühmade haldamise tavad, et tagada käesoleva määrusega loodava koostalitlusvõime alase koostöö mehhanismi nõuetekohane toimimine ja selle mõju pidev jälgimine.

2) Kontrollid enne projektide rakendamist ja rakendamise ajal (kooskõlas programmi „Digitaalne Euroopa“ reguleerivate eeskirjadega)

a) Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames kehtestatakse asjakohane projektijuhtimissüsteem, et pöörata tähelepanu projektide ja lepingute panusele poliitikaeesmärkide saavutamisse, tagada kõigi osalejate süstemaatiline kaasamine, kehtestada korrapärane projektijuhtimise aruandlus, mida täiendavad juhtumipõhised kohapealsed külastused, sealhulgas riskiaruanded kõrgemale juhtkonnale, ning säilitada eelarve asjakohane paindlikkus.

b) Kasutatakse komisjonis väljatöötatud toetus- ja teenuslepingunäidiseid. Nendega on ette nähtud mitmesugused kontrollisätted, näiteks auditeerimistõendid, finantstagatised, kohapealsed auditid ja OLAFi-poolne kontroll. Lihtsustatakse kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirju, kasutades näiteks ühikuhindu, kindlasummalisi makseid, kuludega sidumata osamakseid ja muid finantsmääruse pakutavaid võimalusi. See vähendab kontrollikulusid ja suunab tähelepanu kontrollidele suure riskiga valdkondades.

c) Kõik töötajad a kirjutavad alla hea halduskäitumise koodeksile. Valikumenetluse või toetuslepingute ja teenuste hanketingutega seotud töötajad allkirjastavad (ka) huvide konflikti puudumise deklaratsiooni. Personali koolitatakse korrapäraselt ning parimate tavade vahetamiseks kasutatakse võrgustikke.

d) Projekti tehnilist rakendamist kontrollitakse korrapäraselt töövõtjate ja toetusesaajate tehnilise edasijõudmise aruannete põhjal; lisaks on konkreetsest juhtumist olenevalt ette nähtud kohtumised töövõtjatega/toetusesaajatega ja kohapealsed külaskäigud.

3) Kontrollid projekti lõpus

Tehingute valimi põhjal tehakse järelauditeid, et kontrollida kohapeal kulunõuete rahastamiskõlblikkust. Kontrolli eesmärk on ennetada, avastada ja parandada finantstehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud olulisi vigu. Kontrollide suure mõju saavutamiseks nähakse auditeeritavate toetusesaajate valimisel ette, et tuleb kombineerida riskipõhine valimine juhuvalikuga ja pöörata kohapealse auditi ajal võimaluse korral tähelepanu tegevuslikele aspektidele.

- 2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe hindamine ja põhjendus („kontrollikulude ja seonduvate hallatavate fondide väärtuse suhe“) ning eeldatava veariski taseme prognoos (maksmise ja sulgemise ajal)*

Kohaldatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ toimimist käsitlevaid eeskirju.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Eelarve otsese täitmisega seotud meetmete puhul astub komisjon vajalikke samme, et kaitsta Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja rikkumiste avastamise korral alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁴⁶	EFTA riigid ⁴⁷	kandidaatriigid ⁴⁸	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	02 06 05 02 kasutuselevõtt/koostalitlusvõime	Liigendatud	JAH	JAH	JAH	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	kandidaatriigid	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	Puudub		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁴⁶ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁴⁷ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁴⁸ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist. Ettepaneku mõju eelarvele kaetakse täielikult programmis „Digitaalne Euroopa“ juba ette nähtud eraldistest, nagu on selgitatud allpool.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
---	---	--

Informaatika peadirektoraat			Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Pärast 2027. a astat ⁴⁹		KOKKU
○ Tegevusassigneeringud										
02 04 05 02 programm „Digitaalne Euroopa“: kasutuselevõtt/koostalitlusvõime ⁵⁰	Kulukohustused	(1a)	23,790	24,131	25,511	28,573	29,162			131,167
	Maksed	(2a)	7,137	21,513	24,511	26,292	28,443	23,271		131,167
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)								
	Maksed	(2b)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁵¹										

⁴⁹ Kõik selle veeru („Pärast 2027. aastat“) arvud on esialgsed ja olenevad programmide jätkumisest ning assigneeringute saadavusest.

⁵⁰ Eelarve ametliku liigenduse kohaselt.

⁵¹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

02.01.30.01 programmi „Digitaalne Euroopa“ toetuskulud		(3)	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400			2,000
Informaatika peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	24,190	24,531	25,911	28,973	29,562			133,167
	Maksed	= 2a + 2b + 3	7,537	21,913	24,911	26,692	28,843	23,271		133,167

○ Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	23,790	24,131	25,511	28,573	29,162			131,167
	Maksed	(5)	7,137	21,513	24,511	26,292	28,443	23,271		131,167
○ Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400			2,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	24,190	24,531	25,911	28,973	29,562			133,167
	Maksed	= 5 + 6	7,537	21,913	24,911	26,692	28,843	23,271		133,167

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata

○ Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	23,790	24,131	25,511	28,573	29,162			131,167
	Maksed	(5)	7,137	21,513	24,511	26,292	28,443	23,271		131,167
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400			2,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	= 4 + 6	24,190	24,531	25,911	28,973	29,562			133,167
	Maksed	= 5 + 6	7,537	21,913	24,911	26,692	28,843	23,271		133,167

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027			KOKKU
Informaatika peadirektoraat									
○ Personalikulud		2,717	2,717	2,717	2,717	2,717			13,585
○ Muud halduskulud		0,105	0,105	0,105	0,105	0,105			0,525
Informaatika peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	2,822	2,822	2,822	2,822	2,822			14,110

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	2,822	2,822	2,822	2,822	2,822			14,110
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Pärast 2027. aa stat		KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	27,012	27,353	28,733	31,795	32,384			147,277
	Maksed	10,359	24,735	27,733	29,514	31,665	23,271		147,277

3.2.2. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027			KOKKU
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--	--	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7 KOKKU								
Personalikulud	2,717	2,717	2,717	2,717	2,717			13,585
Muud halduskulud	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105			0,525
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7 KOKKU	2,822	2,822	2,822	2,822	2,822			14,110

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7⁵² välja jäävad kulud								
Personalikulud								
Muud halduskulud	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400			2,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud KOKKU	0,400	0,400	0,400	0,400	0,400			2,000

KOKKU	3,222	3,222	3,222	3,222	3,222			16,110
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	---------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁵²

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.2.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027		
○ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	14	14	14	14	14		
20 01 02 03 (delegatsioonides)							
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)							
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)							
Muud eelarveread (märkige)							
○ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁵³							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	6	6	6	6	6		
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)							
XX 01 xx yy zz⁵⁴	- peakorteris						
	- delegatsioonides						
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU	20	20	20	20	20		

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisesel ümberpaigutamisel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Ametnikud ja ajutised töötajad (poliitikaametnikud ja programmijuhid) viivad ellu määruses sätestatud ülesandeid ja tegevust, eelkõige rakendavad artikleid 5–19, mis hõlmavad järgmist: - taaskasutatavate koostalitluslahenduste kataloogi ja Koostalitleva Euroopa portaali loomine ja haldamine; - Euroopa koostalitlusvõime raamistike ning koostalitlusvõime mõju hindamise meetodika ja vahendite korrapärane läbivaatamine ja ajakohastamine; - järelevalvemehhanismide väljatöötamine ja rakendamine; - juhtimisraamistiku haldamine ja toetamine (Koostalitleva Euroopa nõukoda
--------------------------------	---

⁵³ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁵⁴ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

	ja kogukonnad); - horisontaalsed ülesanded teabevahetuse, sidusrühmade haldamise ja institutsioonidevaheliste suhete valdkonnas; - delegeeritud õigusaktide ettevalmistamine ja koostamine kooskõlas käesoleva määrusega. Üheksa administraatori, kaks assistendi ja kaks sekretäri/kantseleitöötaja ametikohta täidetakse töötajatega, kes tegelevad praegu informaatika peadirektoraadis koostalitlusvõimega seotud küsimustega. Koostalitlusvõime alase tegevusega seotud üldine töökoormus suureneb eelkõige seoses struktureeritud koostöö mehhanismi ja kogukondade loomise ja haldamise toetamisega ning koostalitlusvõime hindamise metoodika ja vahendite väljatöötamisega. Seepärast on vaja luua veel üks administraatori ametikoht, millega ametikohtade koguarv suureneb 14-le.
Koosseisuvälised töötajad	Lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid toetavad määruse rakendamist, olles abiks sellistes valdkondades nagu koordineerimine liikmesriikidega, Koostalitleva Euroopa nõukoja kohtumiste, seminaride ja konverentside korraldamine ning projektide järelmeetmed, nagu taaskasutatavate koostalitluslahenduste kataloogi ja Koostalitleva Euroopa portaali loomine ning järelevalvetegevus. Kaks lepingulise töötaja ja kolm riikide lähetatud eksperdi ametikohta täidetakse töötajatega, kes tegelevad praegu informaatika peadirektoraadis koostalitlusvõimega seotud küsimustega. Lisaks on vaja üht lepingulise töötaja ametikohta ühekordsete ülesannete täitmiseks, millega töötajate arv täistööaja ekvivalentides suureneb 6-le.

3.2.3. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Assigneeringud jaotatakse mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) programmi „Digitaalne Euroopa“ rahastamispaketi raames ümber.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomases rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.4. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju						
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[...]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[...]